Ribbingö i Husö by i Östersundom

Förord

Ribbingö historik har tillkommit av den enkla anledningen att jag insåg att snart är det för sent att fråga de ursprungliga Ribbingöbosättarna någonting om tidigare händelser, eftersom åldern börjar ta ut sin rätt. En annan anledning är mitt eget dåliga minne beträffande händelser här på Ribbingö och när de skedde. Det har visat sig att samma gäller även andra Ribbingöbor.

Ribbingö började bebyggas 1952, till en början med enkla sommarvillor, senare även med året-om-bostäder.

Denna historik är främst tillägnad ungdomarna på Ribbingö, d.v.s. kommande generationer. Kanske någon skriver en fortsättning i framtiden. Mest tycks denna historik dock intressera min och mina föräldrars generationer.

Stor hjälp har jag haft av Bengt Doktar vars egen historik från början av 1950-talet har noggranna uppgifter om inflyttade nya grannar med exakt tidsangivelse. Gisela Tjapugin har villigt letat efter gamla kartor vilket är tidskrävande, och tid är vad en yrkesarbetande ingenjör inte har till övers.

Marianne Sumelius, Bertel Hubers dotter, borde jag ha kontaktat i ett tidigare skede, då skulle en hel del onödigt arbete blivit ogjort. Hennes bidrag är en del fotografier och tidsangivelser för tiden 1921 framöver.

Seved Ribbing i Sverige kontaktade jag på våren 1997. Han har bidragit med ytterligare uppgifter om släkten.

Samtliga Ribbingöbor har även villigt samarbetat, vilket underlättat arbetet.

Eftersom jag inte är historieforskare utan marknadsundersökare, uppfylls kanske inte alltid kraven som ställs en historik, för detta ber jag om överseende.

Ribbingö i Husö by 1998 Leif Haglund

Rättelser och kompletteringar gjorda 2015 av Mikael Doktar.

Innehåll

Förord **1**

1. Ribbingö bebyggs **3**

2. Livet på Ribbingö **25**

3. Varifrån kommer namnet Ribbingö? **55**

4. Framtiden **66**

1. Ribbingö bebyggs

De första byggnaderna på Ribbingö har varit en eller flera lador. Bredvid det vi nu kallar Hästhagen, d.v.s. den snart igenvuxna ängen mitt emot Doktars, finns stenfoten av en lada kvar. Den som Hubers kallade Framkärrsladan fanns på norra sidan av Ribbingö. På Johan Salméns karta från 1782 finns en liten fyrkant ritad som kan markera en liten ria. Den kan vara den allra äldsta byggnaden på Ribbingö.

1939: Parcelleringen av Ribbingö

Verkställd parcelleringen å Husö lägenhet RN:1 i Husö by av Sibbo socken gjordes år 1939 och godkändes år 1940. Då delades hela Ribbingö upp i mellan 0,6-1,4 hektar stora tomter, av vilka några ytterligare har delats på. Hela strandremsan är såld men nu planerar Helsingfors stad att ytterligare bebygga 15 små och 3 större inlandstomter på Ribbingö.

1939-40: Banken och pumphuset byggs

Banken och pumphuset mellan fastlandet och Ribbingö byggdes åren 1939-40. Då gjordes den s.k. invallningen, d.v.s. Maren invallades. Maren var havsbottnet mellan Husö, Ribbingö och fastlandet (Marbacken). Byggandet av vallen, d.v.s. banken, var mycket besvärligt, bl.a. måste tre lager stockar läggas ut för att stabilisera det leriga underlaget. På stockarna lades först granris, sedan sten och sand. Dessutom byggdes ett pumphus eftersom vattnet måste pumpas över banken ut i havet.

Banken byggs 1939-40

1947:Maren förvandlas till åker

I och med att banken byggdes och vattnet pumpades bort, förstorades Husö gårds åkerareal med 19 hektar. Arbetet med att röja Maren påbörjades i maj 1947. Arbetet utfördes av firman Pellon-raivaus som med en stor bandschakttraktor bröt upp stubbarna samt dikade området med en plog som släpades efter traktorn. Diket som utmynnar vid Ribbingö vägbank kallades Stora utfallet.

Banken byggs 1939-40

Maren idag

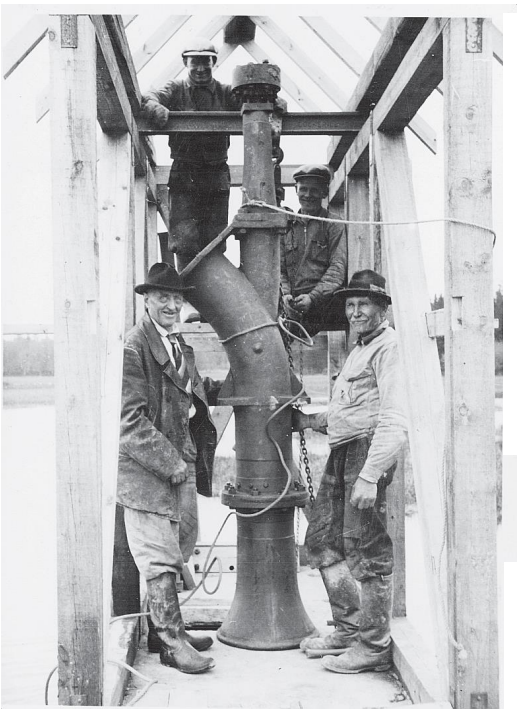

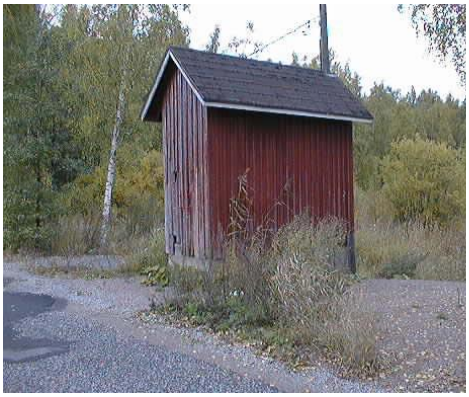

Pumphuset i dag

Pumpen installeras 1940: Hjalmar Hindström, Arne Winberg, Bertel Huber, Kalle Blomkvist

1948-52: De första tomterna på Ribbingö säljs

Den första tomten såldes 16.12. 1948 och köpare var Kurt Winquist. Lars Palmberg och Åke Haglund köpte en gemensam tomt den 5.7. 1951, Ilmari Kinnunen sin den 15.12. 1951 och Arvid Schüller i sin tur den 12.3. 1952.

1952: Vägen till Ribbingö byggs

Den gamla spången till Ribbingö, som var utritad på sockenkartan 1933, fanns inte mera när den nuvarande vägen byggdes på vårvintern 1952. Vägen drogs över banken som byggts 1940. Så värst bra byggd var vägen inte för backen mellan Hortling och Doktar måste grusas om efter det att den blivit sönderkörd av lastbilarna till Kinnunens nybygge. Kinnunen måste själv reparera vägen och backen var i åratal tung att cykla upp för då Kinnunen grusat vägen med väldigt grovt grus. Istället för att gå upp för den besvärliga backen, kunde man promenera längs med strandstigen. Strandstigen började vid Hortlings och gick runt hela Ribbingö.

Vallen mot Haglunds fanns inte när tomten köptes, den uppenbarade sig efter vägbygget till pappas förtret. Stora stenblock hade, helt sonika, skuffats in på vår tomt istället för att föras bort. Senare har det visat sig att

vallen utgör ett bra insynsskydd och den har dessutom senare höjts upp, med brända stenar.

Vägen fick en förgrening till Cederberg, Saga Palmberg och Tjapugin (Hellström) år 1960, med början vid Pönniö.

Ribbingö närhistoria från år 1952

Ribbingö närhistoria börjar 1952 med att de första fem tomterna bebyggs med smärre, enkla sommarstugor.

Nedan är en förteckning över vilka som ägt eller äger tomt och hus på Ribbingö. Vidare har jag utsatt tomtens inköpsår, husets byggår och när folk har flyttat in för gott eller om huset används enbart som sommar/weekend- stuga. En streckad linje mellan tomterna betyder att den ursprungliga tomten delats senare.

Ribbingö Hembyggdsförening i.r.f - Historiken

Bebyggelsen på Ribbingö

Hus nr.	* Fast bosättning, S= Sommarbostad **(Fet stil) I dag bosatta**	Tomt Reg. nr.	Tomtens namn	Tomt köpt	Byggår	Inflyttningsår
2.	Duncker Zachris †, Maje † ,Björn, Henrik von Hedenberg	1:38		**1959**	**1959**	**S**
1.	* **Hortling Sonja**, Lars †, **Kristian, Peter**	1:39		**1984**	**1984**	**1985**
3.	Fazer Kitty † * **Sundelin Thomas, Anna, Maja, Ben, Christina**	1:37		**1955** **1979**	 **1982**	 **1983**
4.	Fazer Kitty † * **Hagelstam Leif, Heidi, Stella, Sandra, Stefanie**	1:36	Fabbingö	**1952**	**1955**	**S** **1982**
5.	* **Doktar Mikael**	1:35	Mix	**1954**	**1974**	**1975**
6.	* **Doktar Bengt, Birgitta, Viktor**	1:44	Dox	**1953**	**1954**	**1965**
7. 8.	Paulig Henrik †, Ulla, Monica, Robert, Kerstin Paulig Robert, Marianne, Carl Gustav, Henrica * **Schroderus Monica**, (Ilkka frånskild), **Jenny, Karl August**	1:45	Käringstrand	**1953** **1988**	**1953** **1974**	**S** **1973** **1975**
9. 10.	Palmberg Lars †, Anna Maria (Ria), Katarina, Christine, Marius * **Fagerholm Kaj, Christine, Susanna, Kristoffer, Jan, Björn** * **Storbjörk Henrik, Katarina, Maria, Mikael, Marcus, Martin** Palmberg Marius, Pirjo, Christa, Sebastian, Carina **Palmberg Ria**, Lars †, (bastu)	1:41	Tallknallen	**1951**	**1952** **1973**	**1963** **1973** **1973** **S**
11. 12.	* **Haglund** Åke †, Doris †, **Leif** * **Haglund Stig, Inkeri, Charlotta, Jon**	1:42	Stubbhagen	**1951**	**1952** **1971**	**1972** **1971**
13.	Schüller Arvid (Kapri Leo), Feinik Matti, Leila, Leif, Benita, Mika Luukkonen Pentti, Hertta Rewell Maire †, Brandt Kaj * **Hannonen Raimo, Riitta Laukkanen, Taika**	1:50		**1952** **1954** **1967** **1968** **1986**	 **1957**	 **S** **S** **1986**

14.	Schüller Arvid Elim, Tom, Mikael Kapri Leo †, Lea † Luukkonen Pentti, Hertta **Liukko Seppo, Hannele,** Kimmo, Kata	1:51 1:29 1:30		**1952** **1954** **1967** **1994**	**1952**	**S** **S** **1968** **S**
15.	**Sanmark Anita,** Gustaf †, Annika, Benita **Sanmark Carl-Johan, Maria, Johan, Wilhelm**	1:46	Solsidan	**1956**	**1956**	**S** **S**
16.	Sanmark Per Kasten * **Pönniö Kaarina,** (Taskinen Uolevi frånskild), **Kia** **Avarmaa Erkki, Kaisu, Krista**	1:53 1:52		**1956** **1973**	**1974**	**1975**
17.	Blomqvist Per-Ole, Renee, Stefan, Jan, Björn **Samaletdin** Zeki †, **Tahire,** Amin, Batu, Faik	1:27		**1955** **1968**	**1956**	**1957** **S**
18.	Gårdskarlsbostad: Laine, Turunen, Helenius, Mikiver, Erikson * **Saari Kyösti, Turunen Tuija, Matilda**				**1961**	**1962** **1985**
19.	Kinnunen Ilmari † **Karhu Tuula-Marja,** Tiina, Antti	1:26	Ilmarinen	**1951**	**1952**	**1993**
20.	Kinnunen Ilmari †, Kinnunen Elli † **Koivurinne Ritva,** Pentti †, **Pekka,** Erja, Pirjo, Kirsi, Tarja, Petteri, Wille, Minni, Riku, Nicola, Ada, Bea, Cea, Dora, Ethel, Juhana, Kaius, Tomas	1:55		**1951**	**1952**	**S** **S**
21.	Winquist Kurt †, (Jolanda frånskild), Tamara, Susanne Sanmark Per Kasten * **Hagelstam Clas, Elisabeth,** Maria, Leif, Anna	1:48	Cap Aarvid	**1948** **1959** **1960**	**1952**	**S** **1978**
22.	Winquist Kurt †, Tamara, Susanne **Salonen Antti, Eila,** Pekka	1:49 1:40		**1948** **1973** **1996**	**1958**	**S** **S**
23.	Cederberg Olli, Marja, Hannu, Aapo * **Cederberg Hannu, Liisa, Hanna, Lotta, Lauri, Heikki**	1:23		**1960**	**1960**	**1962** **1987**
24.	* **Palmberg Saga,** Nina, **Hurmerinta Heta**	1:22	Muonio	**1961**	**1961**	**1965**
25.	Tjapugin Nikolai, Gisela-Marie * **Tamara Sieberg, Johanna, Tomi,** (Aurimaa Kari frånskild)	1:21	Furudal	**1959** **1986**	**1986**	**1986**
26.	Tjapugin Nikolai, Gisela-Marie, Nina, Tamara * **Hellström Nils-Erik, Nina, Joakim, Veronica, Sabina**	1:21	Furudal	**1959** **1986**	**1961**	**S** **1986**

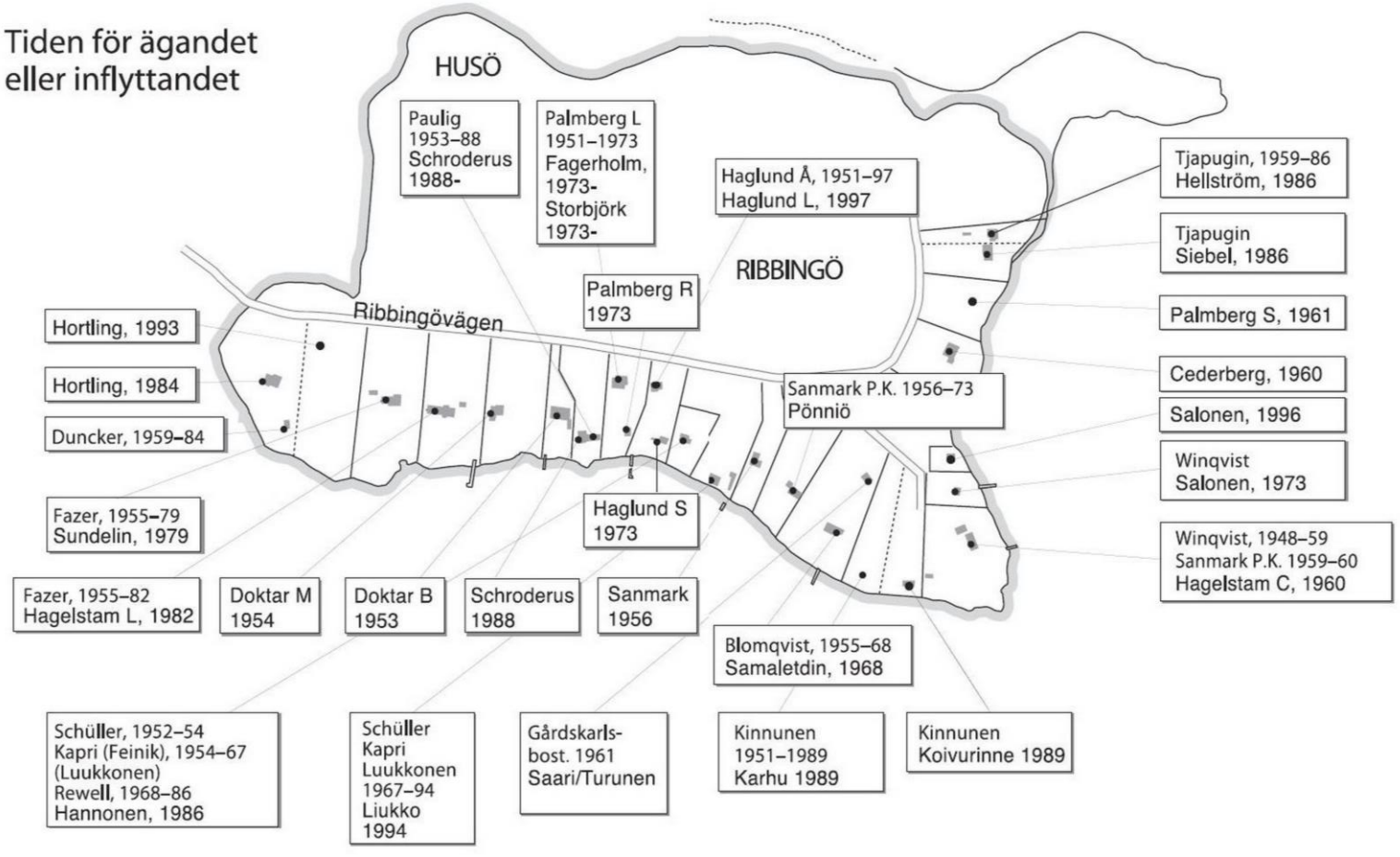
Tiden för ägandet
eller inflyttandet
HUSÖ
RIBBINGÖ
Ribbingövägen
Paulig
1953–88
Schroderus
1988-
Palmberg L
1951–1973
Fagerholm,
1973-
Storbjörk
1973-
Haglund Å, 1951–97
Haglund L, 1997
Palmberg R
1973
Tjapugin, 1959–86
Hellström, 1986
Tjapugin
Siebel, 1986
Palmberg S, 1961
Cederberg, 1960
Salonen, 1996
Winqvist
Salonen, 1973
Winqvist, 1948–59
Sanmark P.K. 1959–60
Hagelstam C, 1960
Sanmark P.K. 1956–73
Pönniö
Hortling, 1993
Hortling, 1984
Duncker, 1959–84
Fazer, 1955–79
Sundelin, 1979
Fazer, 1955–82
Hagelstam L, 1982
Doktar M
1954
Doktar B
1953
Schroderus
1988
Sanmark
1956
Haglund S
1973
Blomqvist, 1955–68
Samaletdin, 1968
Schüller, 1952–54
Kapri (Feinik), 1954–67
(Luukkonen)
Rewell, 1968–86
Hannonen, 1986
Schüller
Kapri
Luukkonen
1967–94
Liukko
1994
Gårdskarls-
bost. 1961
Saari/Turunen
Kinnunen
1951–1989
Karhu 1989
Kinnunen
Koivurinne 1989

För att göra det lättare för läsaren har tomtens och husets nuvarande (1998) bosättares namn satts inom parentes.

1952 Winquist bygger (Clas Hagelstam)

Kurt Winquist var den första som började bygga på Horsviksudden som den sydöstra udden kallas på Ribbingö. Han var gift med Tamara och har dottern Susanne. Han ägde tygaffären Suveka (finns inte mera) på Esplanaden. Tomten hade han köpt redan år 1948.

1952 Lars Palmberg bygger (Fagerholm/Storbjörk)

Lars (Lasse) Palmberg sökte aktivt ett sommarställe åt sig och sin familj i slutet av 1940 talet. Han hade skidat längs med kusten, börjande väster om Helsingfors och så småningom kom han till Ribbingö i öster och det visade sig att Bertel Huber var villig att sälja. Eftersom Lasse inte hade råd att köpa en hel tomt, vände han sig till sin gode vän och officerskamrat från kriget, Åke Haglund, och erbjöd honom att köpa hälften av en tomt. De var så tidigt ute att de kunde t.o.m. välja bland olika tomter. De valde den med sandstranden.

Båda började bygga 1952, utan byggnadslov. De blev fast när byggnads-inspektören körde förbi för att undersöka Kinnunens bygge, som också pågick utan byggnadslov. På den tiden tyckte man att det inte var så noga med sådant som byggnadslov, i synnerhet som något sådant inte behövts tidigare. Allt byggnads-material var licensierat och byggnadslov gavs inte för sommar-stugor. Två diplomingenjörer, av vilka den ena (Lasse) var byggnadsingenjör,

Fagerholm

förklarade för polisen i Borgå att de inte hade en aning om att ett byggnadslov behövdes och att de dessutom använt gammalt virke från gamla baracker, t.o.m. spikarna hade dragits ut och återanvänts. De framställde sig så korkade att de inte ens fick böter. Byggnadslov fick de 1953, i efterskott. Lasse och Ria har tre barn: Katarina Storbjörk, Christine Fagerholm och Marius, av vilka de två förstnämnda är fast bosatta på Ribbingö. Lasse var DI, byggnadsingenjör och var bl.a VD för Betoni Oy Ab. Ria är sjuksköterska.

Storbjörk

Marius familj bor i Håkansböle och alla som kände Lasse förstår att den verkliga adressen är Bökanshåle. Lasse var den som alltid pissade på tallfället när ett sådant gavs.

1952 Åke Haglund bygger

Vårt hus står på pelare för att det inte fanns tillräckligt med cement att köpa för att gjuta en hel sockel. Den arbetarbarack som revs i Munksnäs av Hubers montörer och transporterades med Hubers bil till Ribbingö, hade måtten 4,5 * 9,1m d.v.s. 41 m^2.

Spikarna drogs ut ur bräderna på löpande band. Pappa, mamma, hembiträdet, Stig och jag drog ut ämbarvis med spikar. Lyckades man inte dra ut en spik kunde man vicka av den med en rörstump. Som hjälp vid byggandet hade pappa fått timmerman Järvinen från Liljeberg Oy där Lasse Palmberg jobbade.

Vi flyttade in midsommaren 1952. När pappa kom med flyttlasset på Hubers bil slog mamma fast den sista golvbrädan. Haglunds hade äntligen fått en egen sommarbostad, vilket vi länge saknat.

Här är det på sin plats att berätta hur finansieringen av vår tomt ordnades. Pappa hade inte ett penni sparat, men efter att han pratat med Bertil Huber var det klart att Huber var beredd att sälja. Pank som pappa var, gick han till sin chef Carl Rothe på Huber och frågade om han

kunde hjälpa med att få ett banklån. Svaret var nej, men Bertil Huber ville ha en värmeanläggning installerad på gården och ville inte betala installationen kontant, utan få den utförd i utbyte mot en tomt. Rothe föreslog att pappa skulle skaffa beställningen åt firman och därefter betala tomtvärdet som utestående fordran och att han kunde betala bort lånet så småningom. Som pappa sade, ”det är bäst att gripa en stekt sparv när den kommer flygande i luften”. Till hans lycka betalade firman Huber honom dessutom tantiem, ett slags bonus, med vilket han kunde avbetala skulden utan att själva lönen berördes. Via dessa ödets nycker blev vår familj ägare till en tomt, en av de vackraste tomterna på vår jord, enligt vår egen åsikt.

Åke och Doris Haglund har två söner, mig, Leif (Lefa), och min lilla- bror Stig (Stigo). Stig med familj är fast bosatta på Ribbingö.

Åke var DI och arbetade på Huber till sin pensionering. Jag är ingenjör och konsult på Jaakko Pöyry Consulting Oy. Stig är ekon.dr. och VD på sitt tryckeri Erweko.

1952 Kinnunen bygger (Karhu/Koivurinne)

Ilmari Kinnunens stockhus är ursprungligen från Karelen och stockarna ägdes av Helsingfors stad. Kinnunen köpte stockarna av staden och de transporterades till Ribbingö med en lastbil som samtidigt körde sönder vägen, främst backen vid Sundelin/ Hagelstam. Av stockarna byggdes både huset och båtskjulet. Han och hustrun Elli har två döttrar, Ritva Koivurinne och Tuula-Marja Karhu, som numera delat på tomten.

1952 Schüller bygger (Liukko)

Arvid Elim Schüllers hus var det femte påbörjade husbygget på Ribbingö. Schüller var ”affärsman”, körde en Jaguar E sportbil, var frånskild från en känd konstnärinna och har två söner som jag och min bror lekte med. Schüller hade tidigare ägt Kuntokallio på Björnsö där sönerna hade haft en åsna som sällskapsdjur. Hur man kan skaffa en åsna till Finland, genast efter kriget, är en gåta, men jag har faktiskt sett den,

inkvarterad på en gård någonstans i Sibbo. Schüller åtalades bl.a. för valutafiffel och dömdes till fängelse och huset förblev halvfärdigt.

Vi äger en liten del av huset. Schüller köpte två stockar av honom, som fortfarande sitter i väggen och som fortfarande är obetalda. Schüller lämnade förövrigt många räkningar obetalda, bl.a. största delen av tomten som han hade pantat hos Huber.

Redan år 1948 greps Schüller på Bromma flygfält för vidare befordran till utrikesort sedan han avvikit från Finland. Schüller skulle utlämnas, men han gjorde gällande att han var politisk flykting och åberopade därför asylrätten. Schüller hade gjort sig skyldig till förfalskningar, bedrägerier och skatteförsnillning under åren 1945-48. Han hade åtta åtal för att ha mottagit handpenning på maskiner som han aldrig levererade.

Det slår mig att det var två åsnor jag sett, men då undervärderar jag det oskyldiga djuret. Det har alltid förundrat mig att om man med 100% säkerhet vet att man blir fast för ett brott, så varför begår man det ändå?

1953 Paulig bygger (Schroderus)

Henrik och Ulla Paulig ägde Käringholmen och orsaken till att de köpte en tomt på Ribbingö var att de behövde ett fastlandsfäste för att kunna ta sig till holmen. Redan samma år byggdes ett kombinerat båtskjul /sommarställe intill stranden. De har tre barn, Monica (Moni), Robert (Robban) och Kerstin (Tinni). För närvarande ägs tomten och huset av Moni Schroderus.

Käringholmen blev aldrig bebyggd, annat än med en liten stuga, och Pauligs sålde ön åt fiskare Winberg i slutet av 1980-talet.

1954 Bengt Doktar bygger

Bengt och Birgitta (Gulle, Henrik Pauligs syster) Doktar delade tomt med Pauligs, och Doktars började bygga ett år efter Pauligs. Bengt har utförligt beskrivit sitt bygge och jag återger några byggtekniska detaljer: I mellangolvet och taket finns en blandning av sågspån och kutterspån. Väggarna är utifrån räknat till sin konstruktion följande: ytterbrädfodring, två varv tjärpapper, diagonalbräd-fodring, två varv 1" glasullmatta med

lister i kanterna, 1/2" insulitskiva, tjärpapper, diagonalbrädfodring samt Pankatapet (spännpapp från Pankakoski Bruk, som sedan målades, Leifs kommentar).

Första billasten virke (augusti 1954)

Ett hus byggt på detta durabla sätt är en brandmans önskedröm, ifall det börjar brinna: Enligt Nisse Hellström, som är brandman, är dessa de slags hus på vilkas tak de vågar klättra då huset brinner utan att alltför mycket oroa sig att huset skall rasa ihop under dem, detta främst p.g.a. den diagonala brädfodringen.

Taklagsöl firades den 4:e december och trakteringen bestod av knackorv, kokt potatis, fyra sorters bröd, smör, ost, sill, två sorters korvpålägg, Aalborg snaps, Lahtis A-öl, kaffe, bulla, Cognac Frapin, vichyvatten, cigarrer och cigarretter.

Doktars hus byggdes ut 1961 och då hölls taklagsöl 17:e maj. Trakteringen bestod av smörgåsar med korv och ost, Lahtis III-öl, kaffe med wienerbröd och pepparkakor; en något magrare traktering än vid taklagsölet (Leifs kommentar).

År 1954 blev de erbjudna att köpa granntomten i väster, vilket de även gjorde. De har två söner, Mikael och Viktor (Vicke), vilka båda bor på Ribbingö.

Bengt är ingenjör och var försäljningschef på Suomen Tyrolit, ett företag i slipmaterial-branschen, och Birgitta är barn-

trädgårdslärarinna. Mikael är ing./diplomekonom och egen företagare i datorbranschen. Viktor är merkonom och arbetar hos Finlands Svenska Synskadade.

1954 Kapri köper Schüllers tomt (Liukko)

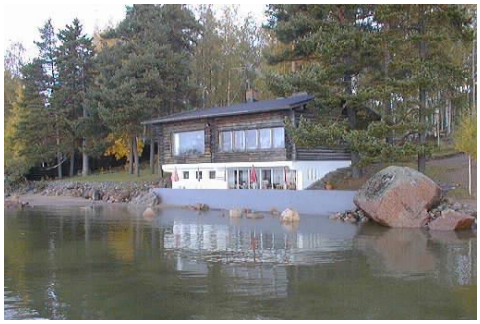

Leo och Lea Kapri köpte Schüllers tomt och hus på offentlig auktion år 1954. Schüller hade synbarligen bara betalat handpenning på tomten. Schüller skrev, från fängelset, ett fyra sidor långt brev till Huber där han försökte avstyra auktionen genom att be Huber uppta ett lån mot inteckningarna som Schüller sedan skulle betala av. Bertel Huber gick inte med på detta och tomten auktioneras. Enligt hörsägen betalade Kapri kontant, han hade en kappsäck pengar med sig. Kapri lät bygga huset färdigt samma år. Huset var ursprungligen ämnat att vara Schüllers lyxbastu och det riktiga huset skulle byggas högre upp på tomten. Kapri ägde en markisfirma och har en dotter, Leila Feinik.

1955 Fazer bygger (Leif Hagelstam)

Kitty Fazers hus påbörjades i november 1955 med sprängningsarbetet. Det blev ett rätt stort, vitt tvåvåningshus med en sovrumsflygel. Hennes son Clas Hagelstam övervakade bygget. Huset blev färdigt år 1956.

1956 Blomqvist bygger (Samaletdin)

Per-Ole (Olle) Blomqvists far Sigurd Blomqvist köpte en tomt år 1955. Olle började bygga år 1956. De bosatte sig där år 1957. Olle är en känd segelbåtskonstruktör och har ritat ett stort antal segelbåtar. Han och hustru Renee har sönerna Stefan, Jan och Björn.

1956 P.K. Sanmark köper tomt (Pönniö)

1956 Gustaf Sanmark bygger

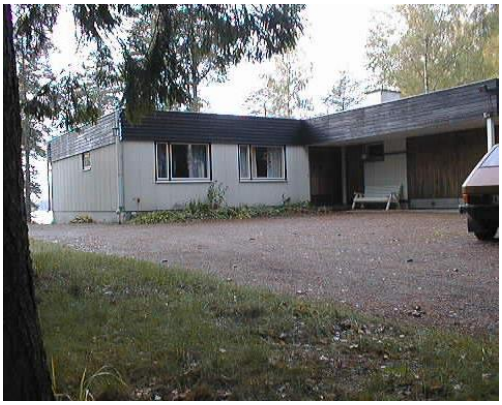

Gustaf och Anita Sanmark köpte sin tomt och började bygga huset år 1956. Deras tomt är en del av en större tomt som köptes av en farbror till Gustaf, P.K. Sanmark. Den delen av tomten förblev obyggd tills Kaarina Pönniö köpte den. Sanmarks har tre barn, Annika, Benita och Carl-Johan (Calle), av vilka Calle med hustrun Maria och sönerna Johan och Wilhelm bebor huset som sommar-/weekend stuga.

Gustaf var en ivrig seglare ända till sin död år 1978. Åren 1964-1979 bodde Sanmarks året om på Ribbingö men familjen flyttade tillbaka till Helsingfors efter Gustafs död. Huset var i flera år uthyrt åt bl.a. Panu Ignatius, Juha Mykkänen samt familjen Petterson.

1959 Tjapugin bygger

Nikolai och Gisela Tjapugin köpte tomt 1959. Villan blev färdig 1960 och bastun 1961.

1959 Zachris Duncker bygger

Zachris och Maire Duncker köpte tomt 1959 och byggde en sportstuga, där också Maires söner Björn och Henrik von Hedenberg tillbringade somrarna.

1960 Hagelstam köper P.K.Sanmarks tomt

Tomten såldes på auktion och det ryktades att president Kekkonen var intresserad. Ett enda, på förhand uppgjort bud på 13.250.000,- gavs, varefter några förvånade tomtjobbare åkte iväg i sina bilar.

1960 Cederberg bygger

Olli och Marja Cederberg började bygga 1960. De har sönerna Hannu och Aapo. Huset bebos idag av Hannu med hustru Liisa och barnen Hanna, Lotta, Lauri och Heikki. Hannu är tandläkare och Liisa tandskötare.

1961 Blomqvists gårdskarlsbostad byggs (Samaletdin/ Saari)

Blomqvists gårdskarlsbostad byggdes 1961 och bebos nu av Kyösti Saari som är gift med Tuija Turunen. De har en dotter Matilda. Tidigare gårdskarlar var Laine, Mikiver och Helenius.

1961 Saga Palmberg bygger

Saga Palmberg är Lasse Palmbergs syster och läkare till yrket. Heta Hurmerinta jobbade som sjuksköterska samtidigt som Saga i Muonio. År 1961 köpte Saga tomt på Ribbingö och byggde en sommarvilla åt sig samma år. År 1965 flyttade Saga, dottern Nina och Heta till Ribbingö.

1967 Luukkonen köper Kapris tomt (Liukko)

Leo Kapris markisfirma gick omkull och tomten och huset köptes av Pentti och Hertta Luukkonen. I köpet ingick också Feiniks sommarstuga. Pentti, som är sjökapten, var ivrig fritidsfiskare och syntes dagligen på sjön. Både Pentti och Hertta anpassade sig genast väl till Ribbingögemenskapen. P.g.a. Penttis svaga hälsa måste de sälja tomten år 1994 och flytta till Drumsö.

1968 Rewell köper Feiniks sommarstuga av Luukkonen (Hannonen)

Maire Rewell var arkitekt Wiljo Rewells änka. Hon köpte år 1968 Feiniks hus med tomt av Luukkonen. Luukkonen hade nämligen styckat ut den delen av sin tomt, som han sedan sålde separat medan han behöll resten av den stora tomten som han hade köpt av Leo Kapri.

Kapri blev en aning purken, eftersom han inte kommit på iden, och försökte få sin andel av affären, utan att lyckas eftersom Luukkonen stod på sig. Maire Rewell gifte sig några år senare med Kaj Brandt. Hennes barn bor i Kanada.

1968 Samaletdin köper Blomqvists tomt

Per-Ole Blomqvist sålde sin tomt åt Zeki och Tahire Samaletdin. Samaletdins är ursprungligen tatarer och har tre söner Amin, Batu och Faik.

1971 Stig Haglund bygger

Stig och Inkeri (Pura) Haglund är de första av den andra generationens Ribbingöbor, som beslöt sig för att bygga och flytta till Ribbingö för gott. De byggde först ett litet hus av typ bungalow vid stranden på föräldrarnas tomt, ett hus som med åren har byggts ut både åt sidorna och nu nyligen en våning uppåt.

Stig och Pura har två barn, Charlotta (Lotta) och Jon (Jontte). Stig är ekon.dr. och VD på tryckeriet Erweko som han äger till hälften. Pura jobbar på Helsingfors stads konstmuseum.

1972 Robert Paulig inreder båtskjulet

Robert Paulig började inreda båtskjulet i anslutning till den lilla sommarbostaden till kök och WC år 1972. Till stor del gjorde han det själv. Robert var gift med Marianne (Manne) Uunila och de har en son, Carl Gustav, och dottern Henrica. Robban flyttade bort år 1983 och 1988 tog systern Monica (Moni) Schroderus över tomten och parhuset.

1972 Åke Haglund flyttar in

Mamma Doris avled och pappa Åke flyttade till Stubbhagen från Kiskovägen i Brunakärr.

1973 Lars Palmbergs bastu byggs

Lasse och Ria Palmberg byggde år 1973 en stockbastu intill sandstranden. Den blev ca 50 m² stor och har en stor skorsten med tre öppna spisar, två ute och den tredje inne.

1973 Salonen köper Winquists tomt

Antti och Eila Salonen köpte Winquists tomt och hus år 1973. Antti och Eila har en son, Pekka, samt två barnbarn.

1973 Pönniö bygger

Kaarina Pönniö köpte den obebyggda tomten bredvid Gustaf Sanmarks år 1973 av Elddon (PK Sanmark) och började bygga ett tvåvåningshus följande år. Hon har en dotter, Kia, med Uolevi Taskinen. Uolevi är TV-regissör och kommer tidvis till Ribbingö för att hälsa på Kia. Kaarina är nu gift med Erkki Avarmaa och har med honom två döttrar, Kaisu och Krista. Kaarina jobbar på sitt familjeföretag Vakiopaine.

1974 Mikael Doktar bygger

Mikael Doktars hus är ett Puutalo Sukkula-hus och byggdes 1974 på granntomten som föräldrarna lyckligtvis köpte 1954. Huset ser tämligen likadant ut som då det köptes med undantag av att öppna spisen är riven, av akustiska orsaker, och att taket blivit ombyggt till snedtak, av regn avhängande orsaker. Mikael äger dataföretaget Improvator till hälften.

1974 Schroderus bygger

Ilkka och Moni (född Paulig) Schroderus, numera frånskilda, byggde sig ett ”impediment” i anslutning till Robert Pauligs hus, d.v.s. en tvåvåningsbungalow i anknytning till det den ursprungliga båtskjulet/ sommarstugan som Robban byggt om till sin sommarvilla. Huset blev registrerat som ett parhus. Ilkka och Moni bosatte sig för gott på Ribbingö år 1975. De har en

dotter, Jenny, och sonen Karl August (Kalle). Moni är egen företagare i hantverksbranchen. Sina vävstolar har hon placerat på den tomma simbassängen som försetts med ett lock.

1982 Sundelin bygger

Thomas (Tosse) och Anna Sundelin köpte tomt år 1979 av Kitty Fazer (Annas farmor) och de började bygga ett hus åt sig år 1982 och flyttade in 1983. De har tre barn, Maja, Ben och Christina. Tosse är VD för Flygt-Pumps Finland Oy.

1982 Leif Hagelstam flyttar in i Kitty Fazers hus

Leif och Heidi Hagelstam flyttade in i Kitty Fazers hus år 1982. Kitty Fazer var även Leifs farmor. Heidi och han har tre barn, Stella, Sandra och Stephanie. Leif är VD för Oy Kariba Ab, ett företag i oljebranschen.

1984 Hortling köper Dunckers tomt och bygger

Lars (Lasse) och Sonja Hort ling köpte Dunckers tomt år 1984. De började samma år bygga ett hus uppe på berget. Dunckers gamla sommarvilla finns fortfarande kvar närmare stranden.

De byggde ett stort hus i trä åt sig och sönerna Kristian (Cicce) och Peter (Petski).

Huset är det första som syns, till höger om vägen, genast efter vägbanken och pumphuset. Lasse, som dog år 1989, var läkare och Sonja lär sjukiseleverna matematik och andra nyttiga kunskaper.

1986 Hellströms flyttar in i Tjapugins sommarvilla

Nils-Erik (Nisse) och Nina Hellström flyttade in i Ninas föräldrars (Tjapugins) villa år 1986. Huset har de senare byggt ut. De har tre barn, Joakim (Jocke), Veronica och Sabina. Nisse är brandman i Esbo och Nina jobbar för jordbruksministeriet och tillbringar en del av sin arbetstid i Karelen, rysktalande som hon är.

1986 Tamara Siebel bygger

Kari och Tamara Aurimaa, numera frånskilda, började bygga sig ett hus på Tamaras föräldrars (Tjapugins) tomt samma år som Hellströms flyttade in. De flyttade in samma år. Huset byggdes intill det gamla huset som nu bebos av systern Nina Hellström med familj. Tamara har två barn, Johanna och Tomi. Tamara jobbar på Nokia-maillefer Oy. Tjapugins tomt är numera uppdelad mellan Hellströms och Tamara Siebel. Tamara har tagit sin mors flicknamn efter sin skilsmässa.

1986 Hannonen köper Rewells tomt

Raimo (Rami) Hannonen köpte sin tomt från Maire Rewells dödsbo år 1986. Han och Riitta Laukkanen har en dotter, Taika. Båda är egna företagare i marknadsundersökningsbranschen.

1988 Monica Schroderus köper tomten av Robert Paulig

1993 Liukko köper Luukkonens tomt

Seppo och Marja Liukko köpte Pentti och Hertta Luukkonens tomt år 1993 p.g.a. Penttis sjukdom då Hertta inte ensam orkade sköta den stora tomten och huset. Liukko nästan kalhögg tomten i första ivern, vilket ledde till att den blev ett blåshål. Man skall akta sig för att hugga ned för

mycket: samtidigt försvann insynsskyddet. Liukko är VD för bilförsäljningsfirman Auto Salomaa. Liukkos barn heter Kimmo och Kata.

1993 Hortling köper granntomten

Sonja Hortling köpte den obebyggda granntomten till Sundelins av Helsingfors stad år 1993. Tomten är densamma över vilken vattenledningen från Nordsjö till Husö hade dragits. Den vattenledningen frös ett antal gånger, under vattnet, så till sist borrades ett hål i röret för att hålla cirkulationen igång. Sundelins fick också sitt vatten genom denna ledning, som nu har tagits ur bruk, när den kommunala vattenledningen blev färdig.

1993 Karhu flyttar in i båtskjulet

Tuula-Marja Karhu fick båtskjulet registrerat som sommarbostad år 1993. Hon har två barn, Tiina och Antti.

1996 Salonen köper 800 m² av allmänningen

Antti Salonen fick köpa 800 m² av allmänningen med strand av Helsingfors stad till ett pris av 40 000 mk.

1996 Hellströms köper en flik av granntomten

Nina och Nisse Hellström fick köpa en flik av granntomten av Helsingfors stad till ett pris av 50 000 mk.

1997 Salonen bygger garage på sin del av allmänningen.

1998 Nuvarande bosättning

På Ribbingö finns det idag 26 hus av vilka 18 har fast bosättning och åtta används som sommarbostäder. Fast bosatta är 68 personer, sommargäster finns det ca 15. Sammanlagt finns det över 80 Ribbingöbor av vilka 28 är barn.

2. Livet på Ribbingö

1932: Scoutlägret på Ribbingö

Platsen för scoutlägret idag

Ribbingö scoutläger år 1932

Scoutchef *Eric Vasström.*

Välkomna till Ribbingölägret!

F. S. S. F:s Förbundsläger juli 1932

Vi samlas här för att gemensamt tillbringa några dagar i Guds härliga natur, i vår vackra skärgård. Vi samlas i scoutings tecken, det är: till några dagar, vilka icke skola dåsas bort, men som skola användas till ett kamratligt, friskt och givande scoutarbete. Vi skola kunna säga, då vi här bjuda varandra farväl: — Jag har haft ett gott utbyte av min lägervistelse; jag far hem med de bästa minnen!

Är man flitigt och väl sysselsatt går tiden fort och glatt. Så skola vi enas om att ha det här på Ribbingö. I ledarkursen, i vuledarkursen, i patrullledarkursen ja, i hela lägret måste vi envar bemöda oss om, att taga tillvara varje dag på bästa sätt. Hugg i med duktiga tag i uppgifterna! Varken lägerchefen eller jag eller någon annan kan ensam göra lägret till vad det bör vara. Det är vi alle-allesamman, som under dessa dagar skola göra vårt bästa för att ha det trivsamt, glatt, gott och härligt.

Må vårt lösenord vara:

»Fatta scouthanden i Ribbingölägret!»

Vi framföra till ingenjör B. Huber, som åt oss med varm förståelse upplåtit lägerområdet, ett hjärtevarmt tack.

Och här ha vi lägerropet:

»Ribbingö ger vänskapsband,
som vi knyta hand i hand.
Var vi scouter finnas
Ribbingö vi minnas.
F. S. S. F. F. S. S. F.
Ho-a! ho-a! ho-aaa!»

Friska tag, pojkar!

Eric Vasström.
scoutchef.

Husö gård.

Östersundomtrakten är en gammal kulturbygd. Fjärdarna här kring Sibbo skärgårds öar och holmar äro fiskevatten sedan 100-tals år tillbaka. Östersundom och likaså Husö finnas nämnda redan på Gustaf Wasas tid. Ur gamla dokument framgår att Hertig Carl gav Husö i förläning åt Mårten Claessons änka. Mårten Claesson var ryttmästare för en fana finska ryttare och stupade 1605. Det heter i ett dokument av Hertig Carl till Claessons »efterleverska» fru Bengta Creutz som stadfästelse på »allt det, som Vi honom (Mårten Claesson) till evärdelig egendom så ock eljest i förläning gifvit hafva, efter han var en god Krigsman och hafver mist sitt lif opå Riksens tågh och Reesa». Fru Bengta Creutz gifte sig sedan med en livländsk adelsman Johan Lode, på vilken Gustaf II Adolf överförde äganderätten till Husö gård m. fl. hemman.

Under Stora Ofreden i början av 1700-talet är Husö och Östersundom utsatta dels för ryssarnas härjningar dels för sjukdom och pest. Man berättar att pesten år 1710 ödelade hela Östersundom by, så när som på en enda kvinna. Namnet Ribbingö, den holme där vi nu ha vårt läger, kan antagas härstamma från någon av de officerare, som Augustin Ehrenswärd hade i sin krets under uppbyggandet av Sveaborg under senare hälften av 1700-talet.

Från 1814 finnes en obruten förteckning över ägarena till Husö. Den förste av dem var bonden Gustaf Falck. Gården byter ofta ägare och ägarenas titlar variera mellan polismästare, boktryckare, kassör och bokhållare upp till hovråd. Det vackra Mölandet införlivades 1865 med Husö under den tid assessor Wilhelm Brummer var ägare. Nu äges gården av ingenjör B. F. och fru Dolores Huber sedan 1921. Gårdens totalareal är 354 ha. varav 65 ha. odlad jord.

Östersundom kapellkyrka har traditioner från 1600-talet. Den nuvarande kyrkan är byggd på 1700-talet och Gudstjänsterna ha i alla tider hållits var tredje söndag, två gånger av prästerna i Helsinge och en gång av Sibboprästerna. En sevärdhet i dessa trakter är skalden Z. Topelius ålderdomsfristad, utbruten från Östersundom på 1850-talet, det vackra »Björkudden».

Vasse.

Distrch. Rudolf Dahlgren.

Ribbingö har under fem årtionden hela tiden utvecklats, från enkelt sommarstugeboende med flyttlassen på 1950-talet till dagens året-om-boende med alla bekvämligheter. I det följande försöker jag beskriva den sociala utvecklingen på vår fastlandsförbundna ö.

1952: Väglaget upprättas

I och med att Husövägen började användas i större utsträckning upprättades ett väglag år 1952. Officiellt grundades väglaget dock först 18.12. 1968.

Bestyrelseordföranden i väglaget:

1952-53: Bertel Huber
1954-55: Lars Palmberg
1956-65: Olle Blomqvist
1966-70: Olli Cederberg
1971-73: Stig Haglund
1974-75: Robert Paulig
1976-78: Hertta Luukkonen
1979-80: Olli Cederberg
1981-83: Mikael Doktar
1984-86: Leif Hagelstam
1987-89: Nisse Hellström
1990-92: Hannu Cederberg
1993-95: Henrik Storbjörk
1996- Nina Hellström

Väglaget har s.g.s. varje år ordnat vägtalko på våren eller hösten. Det är ett ypperligt tillfälle för nya Ribbingöbor att bekanta sig med ursprungsbefolkningen. Även årsmötet har befrämjat samma sak.

Boendet och flyttlassen i början av 1950-talet

Den första juni var vår flyttdag till Ribbingö för då hade skolbarnens sommarlov börjat. Då kom en lastbil till stadsbostaden och nästan hela bohaget i staden flyttades ut till Ribbingö. I praktiken betydde det att soffan, stolar, madrasser, sängkläder, kastruller, tallrikar, knivar, gafflar och radion, ja s.g.s. hela hushållet skulle transporteras ut till Ribbingö.

En aning blåsigt var det för oss barn att sitta på flyttlasset, men roligt. Sedan skulle allt tillbaka. Den sista augusti, för skolarbetet började den första september. Med tiden började man inreda sommarstugorna med, främst begagnande, möbler och husgeråd. Marius Palmberg minns att han måste hålla fast lampan så att den inte föll omkull i blåsten.

Brändö bro före rivningen (September 1957, foto B. Doktar)

Transportmedel

För att komma till Ribbingö, om man var billös som vi, tog man sig först med spårvagn till busstationen, därefter buss till Husö vägskäl och sedan promenerade man de tre kilometrarna. Ganska snart skaffades cyklar som förvarades i ladan nära Husö- Nya Borgåvägens vägskäl

Några grannar hade redan på 1950-talet egna bilar. Bengt Doktar hade en Opel Olympia som han bytte till en ny Opel Rekord år 1956. Schüller hade en Jaguar sportbil. Min far köpte en begagnad Simca Aronde år 1956 och Palmbergs en Austin A40 några år senare.

Doktars Opel Olympia vid Ribbingö-Husö vägskäl
(1955, foto B. Doktar)

King var en stor, vit dubbeldäckad motorbåt som främst transporterade sommargäster som bodde på öarna och holmarna i Sibbo, av och an till Helsingfors. Några Ribbingöbor använde sig av King för att ta sig till jobbet i början på 1950-talet. Besväret med King var att den lade till vid Mölandet och dit måste passagerarna köras från Ribbingö med motorbåt på morgonen och sedan hämtas på eftermiddagen. Så värst många färder blev det inte p.g.a. transporten till och från Mölandet.

Lennart Söderlings taxi användes också vid behov. Söderling bodde i det bruna rappade huset snett emot butiken. Söderling körde taxi till 80 års ålder. Hans söner fortsätter taxiverksamheten. De enda som har bil är Sibboborna sade Lotta häromdagen, när hon flyttat till Helsingfors och agerat som bilkusk åt sina vänner. För ungdomen här är det en nödvändighet att det finns flera bilar i familjen, i varje fall om föräldrarna alls vill köra på kvällen eller under veckoslut. Avstånden till Östra Centrum, Nickby och Söderkulla o.s.v. är såpass långa att ifall ungdomarna skall sysselsätta sig med något annat än att vistas på Ribbingö så behövs två, eventuellt flera bilar per familj. Dyrt blir det och bortskämda blir de, för då de fått körkort orkar de inte promenera eller cykla till grannen som bor 2-300 m längre bort. Allting har sina sidor.

Plogningen av vägen

Husövägen plogades med häst på 1920-30 talet, även till Kantarnäs som då ägdes av Konstantin Ramsay och nu av Peter Fazer. På 1950-60 talet plogades vägen rätt sällan jämfört med idag. Därför hade också ett snöstaket satts upp från Ribbingö-Husö vägskäl mot Kantarnäs vägskäl.

Tidvis yrde vägen dock igen i kurvan och det var ett hårt jobb att gräva fram bilen om man kört fast. En julafton lämnade vi, för säkerhets skull, en bil vid Kantarnäsladan så gästerna säkert kom hem.

Vägen plogades under flera år med Fazers plogbil. Nuförtiden sköter Gunnar Forss plogandet.

De fyra ladorna

Det fanns fyra lador längs med Husövägen på 1950-talet av vilka endast Kantarnäsladan, som vi nu kallar den, men som under Hubers tid hette Kärr-strandsladan, finns kvar.

Den för Ribbingöborna viktigaste ladan hette Gamla kärrladan och befann sig vid Husö vägskäl intill Nya Borgåvägen, bredvid den stora äggformade granen 50 m från vägskälet. Detvar där cyklarna förvarades när man inte bodde på Ribbingö. Landsvägaladan låg mitt emellan Kantarnäs och Husö vägskäl vid Nya Borgåvägen, litet söder om den lilla skogsväg som folk brukar parkera sina bilar på och använda som avstjälpningsplats. Backladan befann sig fast i Husövägen mellan Gamla kärrladan och Landsvägaladan. Se karta sida 32.

Kantarnäsladan

Bastun som revs 1995

Husö gårds statkarlsbastu var en tämligen stor, vit tegelbyggnad som Husöborna dock kallade gråa bastun eller Grundholma bastun efter platsens dåtida namn. Den befann sig 100 m efter Husö-Ribbingö vägskäl till höger om Ribbingövägen,.

Bastun byggdes i början av 1930-talet men finns inte längre, eftersom någon började riva den i smyg, tegel för tegel! Den södra väggen hade

nästan helt plockats ned. Bara så mycket tegel hade lämnats kvar att taket inte rasade in. På lördagsmorgonen den 16/12 1995 rev Helsingfors stad bastun och dess saga var all. Förr i tiden användes bastun av de anställda på Husö, så även Ribbingöborna emellanåt. Eftersom t.ex varken vi eller Palmbergs hade bil för transport av veden för att elda ugnen, så fördes veden dit med båt vid högvatten. Nu är det inte mera möjligt för viken har vuxit igen av vass. Selma Sjöblom anlitades också för att elda bastun. Ugnen var gjord av en tunna och slukade stora mängder ved för att bli het, dessutom sotade den enormt. Så småningom ansågs det vara för besvärligt att elda bastun och badandet där upphörde för Ribbingöbornas del. Bastun utnyttjades senare av ungdomarna på Ribbingö som lekplats. Boom Town Rats hette bastun av graffitin att döma som fanns på väggen i dess slutskede.

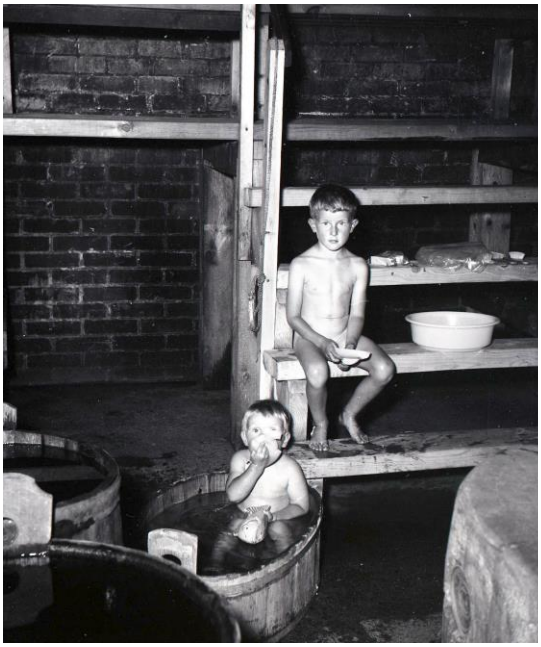

Mikael och Viktor Doktar i bastun (juli 1956, foto B. Doktar)

Bastun

Början till slutet

Karta över Husö gård 1947

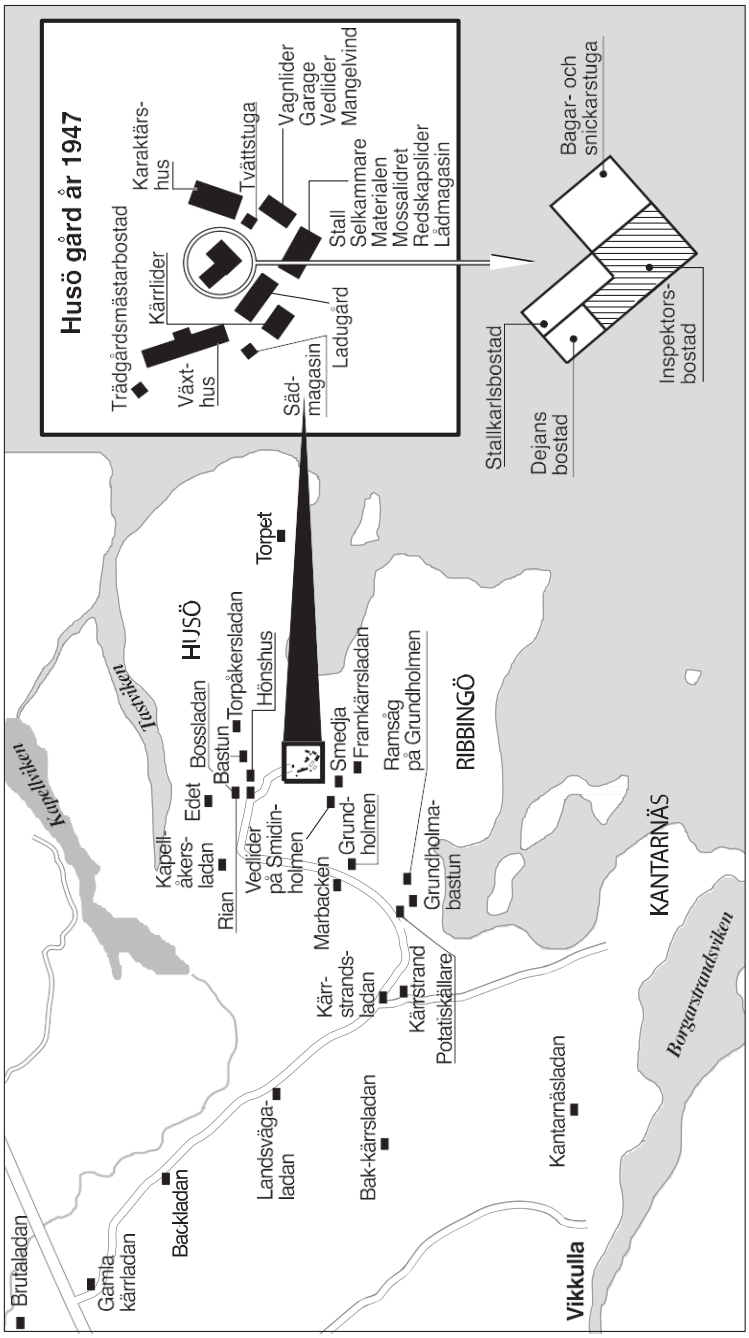

Sven

Sven var en av fem föräldralösa syskon som togs omhand av deras faster, som Sven kallade moster, Sinu Sjöblom. Samtliga bröder hade insjuknat i scharlakansfeber (alt. spanska sjukan?) som resulterade i att en blev dövstum och Sven mentalt på 5-6 års nivå. På 1950-70 talen småjobbade han bl.a. åt Lasse Palmberg med att hugga ved. Han bar också hem kilovis med rostig spik som drogs ur de gamla barackbräderna som vi och Palmbergs använde för att bygga våra stugor.

Min mor gjorde han halvt vansinnig genom att komma galopperande och ropa ”fru Haglund, fru Haglund de’ e’ nett veder ida’” s.g.s. alltid när han såg henne, och för stunden kunde det ösregna! Han var en lycklig människa, för honom var det ”nett veder”oberoende av om det var solsken eller regn.

Lasse Palmberg påminde han ofta om ”när insinör’n fjärta’ i brunn” det måste ha brakat ordentligt för Sven var mycket imponerad av Lasses bravad. Så alldeles dum var han inte för när Bertel Huber frågade honom om han hade glömt att raka sig i lördagsbastun så svarade Sven; Jo no’ raka’ ja’ mej, men vet inga insinör’n att skäggi’ växer opp ginast igen? (MS). Och det borde ju insinör’n ha vetat, hur dum kan man egentligen vara?

Naturen hade kompenserat hans intellektuella handikapp med en musikalitet som är svår för en lekman att förstå. Han kunde spela vad som helst, på sitt munspel, på gehör. När hans moster dog förflyttades han till Nickby sjukhus och uträttade där liknande sysslor som på Ribbingö.

Sågen som inte finns mera

Husö gårds såg uppfördes i medlet av 1930-talet och revs i början på 1970-talet av Helsingfors stad. Den befann sig mellan bastun och pumphuset på norra sidan av Ribbingövägen, på fastlandssidan. Det var en enkel ramsåg med 6-8 sågblad och drevs till en början av en traktor och efter det att gården elektrifierats år 1939 av en stor elmotor där kraften överfördes med en bred läderrem.

Sågen befann sig under tak men var utan hel vägg mot norr. Stockarna matades in i ändan mot Ribbingö, genom ramsågen, och bräderna kom ut i andra ändan. Bl.a. sågades också våra och Palmbergs stockar där, ända tills gården vägrade såga p.g.a. att det fanns för mycket bombskärvor i stammarna.

Nordsjö hade använts som lockbete under kriget, när Helsingfors flygbombades. Man hade staplat en mängd ved på Nordsjö som sedan antändes när bombplanen kom. På detta sätt lurades piloterna att tro att Helsingfors brann och de bombade det då obebyggda Nordsjö istället för

staden. Åtminstone en bomb hade fallit i vattnet där Haglund/Palmbergs gemensamma brygga idag befinner sig, att döma av den stora lergrop som fanns där på 1950-talet. Enligt Bengt Doktar fanns det några gropar till österut.

Sågen som inte finns mera

Sågens baksida

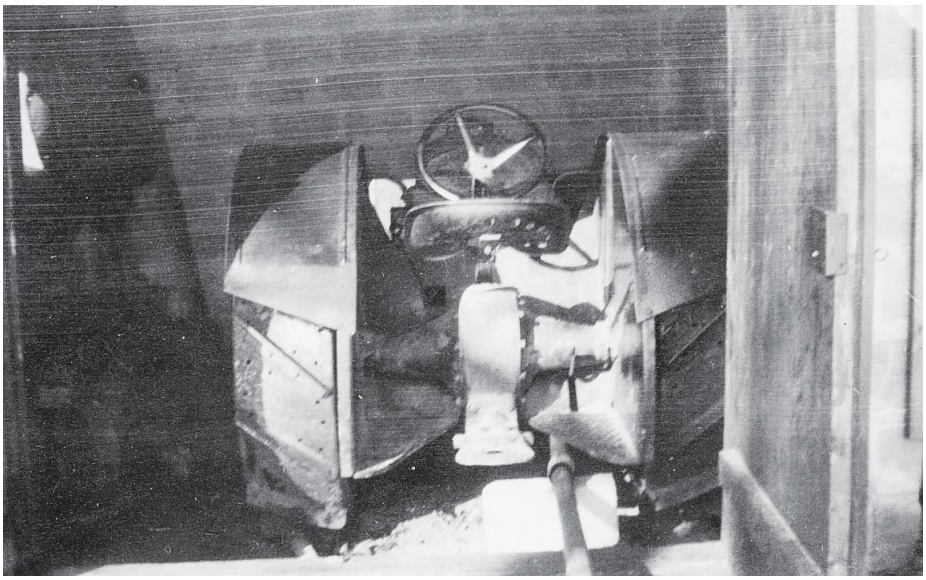

Traktorn som drev sågen

El och telefon

Redan år 1952 fanns transformatorn mitt emot vår infart. Anefter som tomterna bebyggdes drog Sydfinska Kraft elledningar till husen. Telefon hade inte alla, det var ju sommarstugor. Palmbergs skaffade telefon i början av 1960-talet och vi år 1972 då pappa flyttade ut hit när mamma dog.

Transformatorn

Rinnande vatten

Brunnen grävdes vanligen på den plats någon, ofta någon ”klok” gubbe, i vårt fall vår morbror som ansågs vara specialist, funnit en vattenåder som söktes fram med hjälp av en Y-formad vidjeklyka, en s.k. slagruta. Slagrutan hölls fast med bägge händerna, med handflatorna uppåt och med armbågarna fast i kroppen, så att spetsen pekade rakt framåt. Man promenerade sedan omkring på tomten och där spetsen böjde sig ner där

antogs det finnas vatten. I vårt fall grävdes den första brunnen på det sämsta möjliga stället, rakt ned i leran.

I början lyftes vattnet med ett ämbar, fastsatt i ändan på en stång, tömdes i två ämbar och bars in. Doktars installerade en handpump i tvättrummet år 1957. Hos oss installerades en självsugande Kolmeks vattenringpump i början av 1960-talet och efter det en Loewe kolvpump i början av 1970-talet. Varje stugägare som haft sådana självsugande pumpar vet hur de har en underbar förmåga att strejka just när man minst önskar det, vanligen är det svinkallt och sugledningen har frusit eller något annat trevligt. Slagsmålen med pumpen kan räknas i 100-tals timmar hellre än tiotals.

Platsen för vår andra brunn söktes fram på ett mera vetenskapligt sätt genom att driva ett rör ner i marken. När det drogs upp kunde man se hur djupt grundvattnet låg och hurudan jordmånen var, helst sandjord,

Avlopp

Avloppet bestod, till en början, av en stenbrunn dit disk- och tvättvattnet leddes. Med tiden kunde brunnen bli så full med fetter att den inte längre fungerade så en ny måste grävas bredvid.

Badrum

Badrum byggdes inte alltid på 1950-talet i anslutning till sommarstugorna, de har byggts in senare, i vårt fall 1970. Man tvättade sig i ett handfat eller i diskhon. Man kunde också bygga ett separat tvättrum.

Pottan

Pottan var ett kärl av glas som låg under sängen, i mina föräldrars sovrum. Trots att WC befann sig bara 5m från sovrummet i vår stadslokal, var pottan i användning ännu på 1950 talet. Är man uppfödd i ett hem med utedass så satt vanan i länge. På 1960 talet försvann pottan från vårt hushåll.

WC

Tuppen, d.v.s. utedasset, eller luftklosetten på fint språk, byggdes separat och var egentligen mycket miljövänligt. När villorna började hållas varma året runt, även om man bodde i staden om vintern, kunde en WC-stol installeras. Då byggdes ett avloppssystem med slambrunnar som tömdes med tankbil, vanligen en gång om året. Var de övriga kroppsvätskorna sist och slutligen hamnade under jorden är obekant då avloppsbrunnarna inte var helt täta, hoppeligen inte i brunnen.

Värme

Sommarstugorna måste värmas på vintern under veckoslut, jul och påsk. I början skedde det med vedspis och en Porin Matti, en slags ackumulerande plåtkakelugn som ännu används hos oss, samt ett elektriskt strålningsbatteri som fungerade ungefär som en brödrost idag.

Alldeles i slutet på 1950-talet installerades en Caldo-brännare i Porin Mattin hos oss, Palmbergs och Doktars. En sådan förbrände ca. 4 liter lyspetrolium per dygn. Den i sin tur fungerade som en stor petroliumlykta med flera cirkelrunda vekar innanför varandra.

I början 1960-talet installerades sedan oljevärmesystem eller direkt- alt. magasinerande eluppvärmningssystem i husen här på ön och Caldo-brännaren blev överflödig.

Mjölk- och posthämtningen från Husö gård

Varje förmiddag skulle mjölken och posten hämtas från Husö gård. Detta uppdrag hade givits barnen. Den kortaste vägen gick längs stigen som börjar vid transformatorn. Sträckan är kortare än en kilometer. Med sig hade barnen en tom mjölkkanna som lämnades kvar för nästa morgons mjölk. För 8-10-åringar kändes 3 liter mjölk väga tiofalt, i synnerhet som handtaget skar i handen, järnbygel som det var. Posten hämtades från inspektorsbostadens farstu.

Mikael och Viktor Doktars postresa (september 1957, foto B. Doktar)

Postutdelningen

Postkontoret befann sig till en början i Söderlings hus. Posten kom till Husö gård och därifrån hämtades den i samband med mjölk- hämtningen från Husö gårds inspektorsbyggnad. Från och med år 1958 delades posten ut av fru Ström som varje dag kom cyklande till Husö och Ribbingö. Posten transporterade hon med en svart cykel med en ställning för posten framför styrstången. Sedan blev hon angiven, av någon vänlig själ, för att Ribbingöborna betalade henne litet extra för att dela ut posten till deras lådor. I själva verket gjorde hon det på sin egen tid. Efter det måste man hämta posten från ”postlådorna” vid Husö-Ribbingö vägskäl. På lördag och söndag delades dagstidningarna ut i en gul postlåda som satt fast i väggen på Kantarnäsladan. Det var brukligt att goda grannar gick tillsammans på morgonpromenad för att hämta dagstidningarna på veckosluten.

Nämnas kan att fru Ström har bevittnat ett flertal köpekontrakt som Hubers gjorde då de sålde tomter, både gällande Mölandet och Ribbingö.

Under flera år befann sig posten, som underhyresgäst, i Mikael och Viktor Doktars kontorshus bredvid Siwa. Morgontidningen delas idag ut av Wahlman på morgonen och övrig post på förmiddagen med privatbil av posten själv. Morgontidningen delas ut så tidigt att man hinner läsa den före jobbet, förutsatt att man orkar gå efter den.

Postkontoret drogs in år 1996 och nu sköts smärre postrelaterade tjänster av Siwa-butiken.

Matlagning och bristen på kylskåp

Maten lagades i början på vedspis, senare även på spritkök, Desca-kök, som ställdes på vedspisen. Glömde man sätta på skruvlocket vid påfyllning av blåsprit, så fattade den eld när den tändes. Rätt snart installeras el- eller gasspisar.

På 1950-60 talen fanns det inga halvfabrikat eller färdigportioner att köpa. Inga pizzor, hamburgare eller broilers fanns. Söndagsmaten kunde vara en seg höna som inte ens efter flera timmars kokning blev mör. Här opponerar sig Ria Palmbergs döttrar och säger att Ria tillredde utsökt goda hönor. Våra var i varje fall sega.

Grönsaker åt man knappast alls. Gurkan måste provsmakas för den kunde vara besk. Äggen genomlystes för att se om de var färska. Kaffebönorna maldes i butiken.

Det fanns inga kyldiskar. Det mesta såsom smör och mjölk köptes i lösvikt. Mjölken hade ett tjockt lager grädde på ytan som kunde tas tillvara. Kylskåp fanns inte i sommarvillorna så endel matvaror förvarades i

källaren under köket eller hängdes i brunnen, de kallaste platserna på sommaren.

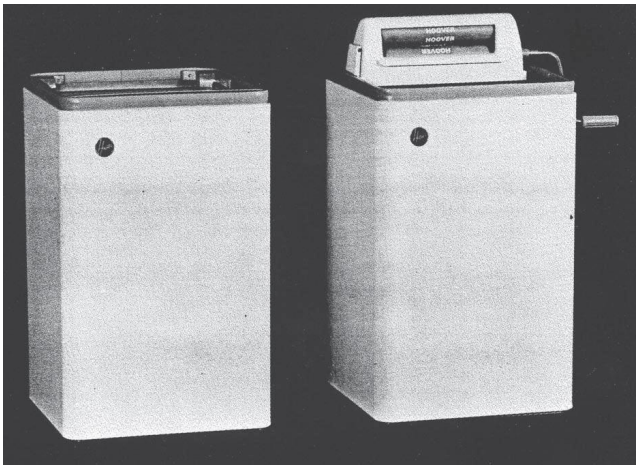

Hoover tvättmaskinen

Tvättmaskin

Tvättbräde och balja fanns det redan före krigen, men den verkliga ”bestsellern” blev Hoover tvättmaskinen, den fanns synbarligen i varje hushåll på 1950-60 talen. Den var alltid vit till färgen och fungerade helt manuellt, det enda automatiska var en rotor som snurrade i sidan av maskinen. Hett vattenhälldes i för hand liksom sköljvattnet. Som avlopp fungerade en slangstump som kunde stickas ned i vattenlåset. Dessutom fanns det två valsar ovanpå maskinen mellan vilka man kunde mangla ut vattnet, den vevades för hand.

Hembiträde

Hembiträde var en lyx som de flesta akademiskt skolade hade råd med. Nackdelen var att ett rum upptogs av henne. Hembiträden var vanligen unga flickor från mellersta Finland som, i brist på utbildning, sökte tjänst som ”piga”. Så värst länge trivdes de inte, de gifte sig eller sökte annat jobb. Deras uppgift var att städa, gå på uppköp och att laga mat. Eftersom flickorna vanligen var helt finskspråkiga lärde man sig finska redan som liten, vilket senare underlättade ens skolgång.

De familjer som anställde en svenskspråkig flicka gjorde sig en björntjänst i och med att barn i sådana familjer ofta hade villkor i finska. Då var sommaren förstörd för barnen då de varje dag måste plugga finska för att klara provet på hösten, om de inte ville stanna på klassen och gå om det året. I början av 1950-talet började det bli ekonomiskt omöjligt att avlöna ett hembiträde, p.g.a. beskattningen, varvid den yrkeskategorin dog ut.

Radio, TV, grammofon och magnetofon

Radion har funnits länge, dock med rör istället för transistorer. Ett bland ungdomarna mycket populärt hörspel på 1950-talet var ”Kalle Kustaa Korkin seikkailut” som på sändes varje dag i fem minuters avsnitt. En Grundig TV skaffade vi 1958, pappa sålde pianot för att vi skulle ha råd med den och utrymme för den. Nästan vid varje transport till eller från Ribbingö gick den sönder, alltid samma rör. Till sist kunde vi själva byta röret.

Den första grammofonen, i århundradets början, fungerade med en fjäder som först vevades upp. Ett populärt märke var His Masters Voice, med en hund som logo. Skivorna eller stenkakorna som de nu kallas snurrade runt med fart på 78 v/min. Till de första ”hipporna” i Brunakärr, i början av 1950- talet lånade vi en sådan grammofon av min nuvarande arbetsgivare Jaakko Pöyry som också bodde där.

Bitarna hette bl.a. Leila och Elämä juoksuhaudoissa. Grammofoner med skivplatta som snurrade med hjälp av en elmotor kom i början av 1950-talet. Kosmos var en populär och billig skivspelare, synbarligen rysk. Skivorna kallades EP (Extended playtime), 45 v/min, och LP (Long playing), 33 v/min.

Magnetofonerna (bandspelare) med långa band blev populära på 1960-talet och C-kassetten på 1970-talet samt CD (Compact Disc) skivorna på 1990- talet. Videon kom i slutet av 1980-talet.

Simskolan

Åren 1956-1958 hölls simskola på Haglunds och Palmbergs gemensamma sandstrand. Simlärarinnorna kom via föreningen Folkhälsan i Östersundom i vars regi även simskolan hölls. Eleverna var ca. 20 till antalet i åldern 6-12 år. Simskolan var otroligt populär både bland elever och bland åskådare, speciellt manliga sådana.

Stora uppoffringar gjordes för att ta del av simskolan. Ja, fäderna gick till och med så långt att de avlägsnade sig från jobbet under bästa arbetstid för att få följa med sina telningars framskridande i simmandets ädla konst! Detta oerhörda intresse för simundervisningen har sin förklaring i att simlärorinnorna var unga, kurviga och söta, före detta Lucior, fröknarna Elgh och Saxberg.

Simskolan (juli 1958, foto B. Doktar)

Butikerna

Det gula, tämligen skraltiga trähuset i korsningen av Kapellvägen var butiken, en affär som sedan fick ge vika för nya Valintatalo, senare omdöpt till Siwa.

Till år 1956 innehade Uno Melander butiken. Sedan kom C.A. Gustavson som också började köra ut varorna till Ribbingö år 1961 med en röd VW- paketbil. Gustavson efterföljdes av A. Birger Lång, Atos Lindholm och Styrbjörn Jansson, i två repriser, varefter livsmedelsförsäljningen upphörde i den byggnaden. Butiken betjänade och anlitades av Ribbingöborna i flera årtionden.

Den andra butiken fanns på Granö och ägdes av fiskare Winberg. Nu har Winbergs butik flyttat till Björnsö, som är för långt borta, och används högst för att köpa bensin till motorbåten.

Butiken

Butiken riven (1997, foto M. Doktar)

De första apelsinerna efter krigen

Det som idag är en självklarhet, att butikerna är fyllda med varor, även med exotiska frukter, var inte fallet på 1940-talet efter krigen. Jag minns, mycket väl, när pappa bar hem en hel låda med apelsiner, de första på 7-8 år. Apelsinerna kom med båten Bjarmia från något för mig främmande land. När den första båten med kaffebönor kom, följde hela finska folket dess färd från Brasilien. Tidningarna rapporterade varje dag båtens position åt läsarna och när hon äntligen kom stod folk på kajen och välkomnade henne.

Butiksbilarna

I början på 1960-talet kom en Elanto-butiksbil till Kantarnäs lada. Senare kom det även en K-affärens butiksbil dit. Dessa experiment utföll inte väl, sortimentet var ynkligt och alla hade dessutom egen bil och kunde göra uppköpen i bättre försedda affärer. Butiksbilen upphörde med att köra efter några år.

Butiksbåten

På 1970-talet anlöpte en butiksbåt Luukkonens (Liukko) brygga på Ribbingö. Det var Granöbutiken som ville öka sin omsättning på detta sätt. Någon större succé var den inte på grund av att de flesta Ribbingöborna kunde göra uppköpen i andra butiker. Efter några år kom inte butiksbåten mera till Ribbingö, orsaken var främst att det oftast var för grunt för att lägga till. Butiksbåten Christina gör fortfarande sina turer till andra holmar och är en viktig länk i skärdgårdslivet. Det är bara att önska att Winbergs orkar hålla igång henne.

Ormön

Då vi flyttade ut till Ribbingö år 1952 började en mångårig kamp mot huggormarna. På vår och Palmbergs tomt dödades i genomsnitt en orm per dag, det har även Bengt Doktar antecknat. Så småningom minskade ormarnas antal till drägliga siffror d.v.s. en eller två dödade huggormar per sommar. Mig veterligen har endast en hund och Liisa Cederberg blivit bitna. Hur djurvänlig jag än är så är det nödvändigt att hålla huggormsbeståndet på en låg nivå p.g.a. mängden barn. Snokarna är lätta att känna igen på de två gula fläckarna på huvudet och får krälaiväg.

Hundar

Ribbingö är mycket hundrikt, idag finns det här ca. 15 stycken, samtliga tikar förutom Anton som är vår hund, eller egentligen min broder Stigs, men Anton räknar mig hörande till familjen.

Anton har dessutom lyckats med konststycket att bli så känd på Husö att endel tror att han bor där. Anton som är 14 år gammal och en aning korpulent, knallar till Husö när husse och matte är på jobbet och kommer sedan tillbaka i god tid. Alla ridande flickor känner den och häromdagen hörde jag en kalla honom ”Anton, du gamla länkkorv”, hoppas han inte hörde.

Brottsligheten

Brottslingarna slog till på Ribbingö för första gången hos Doktars i mars år 1959. Bytet blev magert; tobak, knäckebröd, pepparkakor, en tvål, en kniv, en ficklampa och en kompass var utbytet. Konstapel Björkman undersökte brottsplatsen.

Åtminstone Kitty Fazer, Hellströms, Salonen och Hagelstams har haft inbrott. I Hagelstams fall försvann det värdefulla Luciasmycket som Maria Planting fick när hon blev vald till Lucia år 1973.

Tjuvarna har också varit så fräcka att de stulit Sonja Hortlings ved från hennes öppna garage. Hon hade låtit hugga, med en traktorhuggare, en stor vedhög i garaget. Eftersom garaget är utan dörrar var det enkelt att backa in en bil och stjäla en del av veden. Och detta skedde flera gånger!

Härifrån stals veden!

Hos Mikael Doktar gjordes det inbrott sommaren 1981 när han var på seglats. Tjuvarna, som brutit sig in i Mikaels hus, hade inte blivit upptäckta eftersom alla grannar, även föräldrarna var borta. Tjuvarna hade ganska totalt förstört inredningen. Mikaels alla hundratals skivor och kassettband hade slängts på golvet, söndrats och smörjts ner med vin. Därtill hade de förstört skivspelaren, radion, kasettspelaren men, av någon anledning, inte högtalarna, av bästa kvalitet och mycket värdefulla. Sammanlagt slog de sönder saker för ett värde av flera tiotusentals mark.

Tjuvarna var i 15-års ålder och en av dem stal, i samma veva, Robert Pauligs gröna BMW som han hade lämnat på gårdsplanen med nycklarna i strömlåset. Till råga på allt körde tjuven den i diket nära Husö vägskäl. Polishunden fann honom dock tämligen snabbt i skogen.

Vi har inte haft så värst många påhälsningar av tjuvar, vilket främst beror på att här finns en mängd vaksamma skällande hundar. En annan orsak är att vägen tar slut och då måste de köra tillbaka, samma väg de kom, med risk för att bli upptäckta. Tidvis åker här mer eller mindre skrotfärdiga bilar långsamt förbi. Vanligen sitter där två ynglingar som håller på och ”kollar in läget”. Ifall man då uppmärksammagör dem på att man noterat registernummret brukar de inte återvända.

Midsommarfirandet

Åke Haglund håller festtal på tuppbränningsfest (1958, foto B. Doktar)

Kokko på Doktars strand (1961, foto B. Doktar)

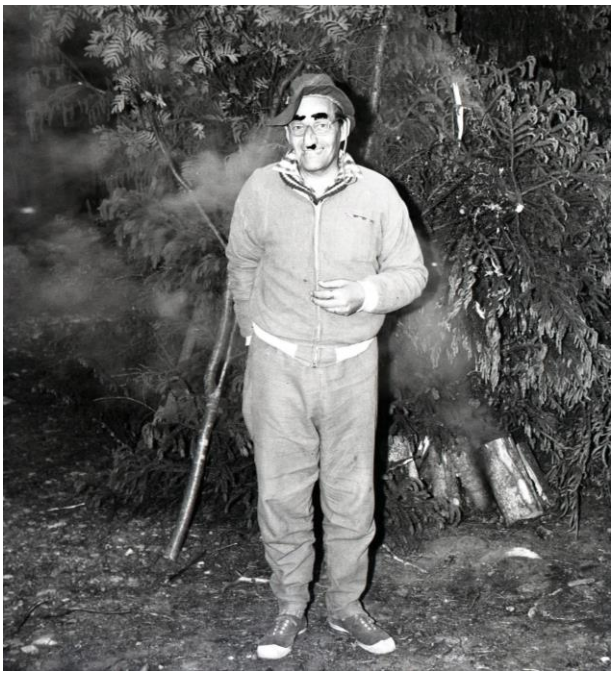

Kokko-gubbe Lasse Palmberg (1959, foto B. Doktar)

Cokis-kö: Gunnar Bäckström, Björn v. Hedenberg, Chrisse Palmberg, Louise Borgström , Marius Palmberg, Mikael Doktar, Henrik v. Hedenberg, Carola Bäckström, Viktor Doktar, Birgitta Doktar. (1961, foto B. Doktar)

Gulles lekis

Birgitta (Gulle) Doktar började i oktober 1975 hålla en liten lekskola för Ribbingöbarnen i sitt hem för dem som var för små för att gå i Folkhälsans lekskola uppe i byns samlingslokal. Försöket föll väl ut och alla inblandade hade lika roligt och lika stor nytta av arrangemanget som varade hela 16 år, med en paus år 1983 då barn i lämplig ålder inte fanns att tillgå, mycket ovanligt på Ribbingö.

Skolorna

Lekskolan, kallad lekis, hålls i Folkhälsans regi och befinner sig intill Kapellvägen, i byns samlingslokal. Det svenska lågstadiet befinner sig i slutet av Östersundomrakan och det finska i Söderkulla. Högstadierna och gymnasierna finns i Nickby.

Lekis

Brummers stipendium

Hovrådet Wilhelm Brummers fond delar varje år ut ett stipendium åt ett barn som bor i Husö by och går i Östersundom lågstadium. I praktiken har s.g.s. samtliga barn på Ribbingö fått stipendiet. Brummer ägde Husö åren 1862-1907.

Sexlivet på Ribbingö

Här hänvisar jag till verklig auktoritet i ämnet, nämligen barnmorskan i Sibbo. Hon har bevisligen sagt att den enda platsen det händer någonting på i Sibbo är Ribbingö! De otaliga strömavbrotten kan även vara en bidragande orsak.

Skoltransporterna

Att transportera barn till de olika skolorna är en komplicerad historia, beroende på i vilken skola och på vilken klass barnet går på. Som transportmedel används cykel, moped, motorcykel, bil, taxi och buss.

Lekisbarnen använder taxi som föräldrarna måste betala för, eller så körs de av någon förälder.

Lågstadieeleverna använder Ribbingöbussen som trafikerar två gånger per dag med avfärd från Ribbingö 7.35 och 8.35. Bussen kör eleverna tillbaka på eftermiddagen. Dessutom finns det en taxilinje som kör en tur på morgonen och en retur på eftermiddagen.

Högstadie eleverna måste ta sig till Nya Borgåvägen, sträckan är nästan 3 km, och ta en buss som kommer från Helsingfors och som kör via Söderkulla till Nickby.

Systemet ändras hela tiden beroende på i vilken skola och på vilken klass barnet går, när skolan börjar och slutar o.s.v., men bra tycks det ändå fungera.

Biblioteksbussen

Biblioteksbussen började köra till Ribbingö på 1970-talet. Den kommer torsdag II´och IV veckan i månaden kl.17.50. Bussen står utanför Fagerholms i 20 minuters tid. Den enda möjligheten för den att vända är att backa in på Liukkos väg. Det är att hoppas att Liukko håller porten öppen när bussen skall vända.

Biblioteksbussen

Kommunal sopavhämtning

Den kommunala sopavhämtningen började i slutet av 1970-talet. Före det fick envar själv göra sig av med soporna på olika sätt.

Vändplatsen för skolbussen

Vändplatsen i vägskälet Husö-Ribbingö byggdes i mitten av 1980-talet då skolbussen började trafikera på Ribbingö. Eftersom det inte fanns utrymme för en vändplats på Ribbingö anhöll väglaget av Helsingfors stad

att få bredda och utnyttja vägskälet som vändplats, vilket beviljades. Avståndet dit är mellan 300 m och 1 km beroende på var man bor.

Vändplatsen

I samma veva skaffade väglaget en cykelställning till vändplatsen samt en annan till Nya Borgåvägen. I början av 1990-talet byggde kommunen regnskyddet. I November 1995 uppenbarade sig en lyktstolpe som belyser vändplatsen. Den har kommunen placerat där på initiativ av mödrarna för att barnen inte skall behöva stå i beckmörker på hösten när de väntar på skolbussen.

Hannonens julgran

Julen 1990 minns alla Östersundombor som hade julskinkan i ugnen dagen före Julafton. Då blev det plötsligt strömavbrott på kvällen! Och ett långt avbrott blev det, eftersom några kraftledningar på Ribbingö kortslutits. Det värsta var att transformatorn i Fazerila blev utslagen vilket betydde att tusentals hushåll, som matades av den transformatorn, var strömlösa. Och detta dagen före julafton! Den skyldige till avbrottet anmälde genast till Sydfinska Energi var någonstans elledningarna gått av, men trots detta tog det många timmar innan strömmen kom tillbaka. Orsaken till strömavbrottet? Jo, Hannonen skulle fälla en julgran, men olyckligtvis valde han en mycket stor och hög gran, över 10 m, som sedan föll över kraftledningarna som kortslöts och brann av. Som förmildrande omständighet angav han inmundigandet av julglögg och det må vara honom förlåtet så nära inpå julen.

Asfalteringen

Efter att i åratal svalt vägdamm fick väglagets styrelse nog och tog upp frågan vid ett vägmöte och föreslog att Husö-Ribbingövägen skulle ytbeläggas. En livlig diskussion följde och olika ytmaterial såsom asfalt, oljegrus och ströasfalt föreslogs. Till all lycka vägrade Helsingfors stads representant att godkänna vanlig asfalt som beläggning.

Vägen asfalteras (1997, foto M.Doktar)

Han hade alldeles rätt i det han sade, nämligen att asfalt endast är en styv yta som spricker och lossnar om underlaget ger vika. Och det gör ju vägen, isynnerhet under tjällossningen. Det beslöts att vägen skulle beläggas med ströasfalt och att väglaget skulle be om offerter. Den bästa anbudet gav Lemminkäinen och väglaget lyckades få priset betydligt nedsatt p.g.a. lågkonjunkturen. När projektet sedan kom igång 1992 så gick det med fart, med Antti Salonens ledning, och den 3 km långa Husö-Ribbingö vägen blev belagd med ströasfalt på ett par dagar. Sommaren 1997 asfalterades vissa avsnitt på nytt, nu dög inte ströasfalt mera, den hade hunnit bli miljöovänlig under dessa fem år. Resten asfalterades 23-27.10.1998.

Vägbelysningen som inte finns

År 1993 gjorde väglaget en förfrågan bland Ribbingöborna beträffande vägbelysning på Ribbingövägen. Det blev 15 ja, 4 nej och några tja. Projektet gick i stöpet p.g.a. de höga kostnaderna, bl.a. Sydfinska Energi fordrade en för stor stolphyra för att fästa armaturen i befintliga stolpar. Kommunen ville inte heller deltaga i några slags omkostnader.

Vatten- och avloppsprojektet

Ribbingö dricksvatten har, oberoende av tomt och brunn, aldrig varit annat än nätt och jämt drickbart p.g.a. för mycket mangan och järn i vattnet.

I de flesta hushållen har avloppsvattnen letts obehandlade via slambrunnar i marken . Slammet har sedan sugits ur brunnarna i en tankbil.

Antti Salonen föreslog på vårvintern 1994 att vi skulle ansluta oss, i privat regi, till det kommunala vatten- och avloppsnätet som går längs med Nya Borgåvägen. Av olika anledningar, som det inte är skäl att gå in på i detalj här, övertog kommunen ansvaret för projektet senare på våren.

Det är bäst att låta glömskans barmhärtiga slöja täcka minnena från det projektet. Kommunens, delvis ofrivilliga, samt ”vår” projektdragares agerande ställde till en massa besvär, kostnader och obehag för mången i vårt annars så lugna lilla bysamhälle. Allt som allt en olustig historia. Min finskalärare Tonttu i Lärkan skulle ha betygsatt spektaklet med det, för mången elev så välbekanta, vitsordet ”minus för allmän stollighet”.

Grävandet började på våren 1994 och utfördes av Vesi-Haka samt Sibbo-grävmaskinsföraren Boxström. De två kilometrarna över åkrarna gick med fart, på ca. en vecka, men sedan började det gå långsammare då man måste börja spränga mellan bl.a. bastun och banken.

Till en början går rören längs med Ribbingövägen. Vid Leif Hagelstams vägskäl börjar rören sedan gå över våra tomter d.v.s. sträckan Hagelstam- Samaletdin. Därifrån går rören genom skogen upp till vägen vid Cederbergs och därefter över backen till Hellströms. Den första pumpstationen befinner sig lämpligt på allmänningen mellan Cederbergs och Salonens och den andra mitt emot Hortlings.

Anefter som arbetet framskred svetsades rören ihop så även anslutningarna med ventilerna fast i rören, en för vattnet och en för avloppet.

Hela projektet var mer eller mindre kaotiskt, förutom för Vesi-Hakas och Boxströms del. I varje fall var det värt mödan, för nu har vi drickbart vatten, förutom de som inte anslöt sig. Med en anslutningsavgift på 35 000 mk samt avloppspumpstation kring 20-25 000 mk och 15-20 000 mk för grävning, armatur och löner plus en ytterligare anslutningsavgift på 5000-6000 mk för ventilanslutningarna, en avgift som vi, i vår enfald, hade antagit att ingick i den med kommunen överenskomna anslutningsavgiften. Skulle vi börja processa, skulle vi troligen vinna.

Totalkostnaderna per hus blev mellan 50 - 130 000 mk beroende på arbetets omfång på den egna tomten. Allt som allt kostade hela projektet oss närmare två miljoner mark.

Vägskyltningen

Kommunen satte upp nya vägskyltar i Sibbo år 1996. Med 40 personers marginal förblir Sibbo svenskt och den svenska skylten sitter överst. På svenska heter vägen Ribbingövägen och på finska Ribbingintie. Det är att tacka de personer som gjort förfinskningen och att de inte ens försökt översätta Ribbing till någon finsk motsvarighet som t.ex Riipisentie eller något annat dumt. Det finns otaliga exempel på fullständigt misslyckade översättningar.

Vägnumreringen

På våren 1997 kom det ett brev på posten där kommunen meddelade husets gatuadress. Systemet är sådant att distansen från närmaste större vägskäl mäts och divideras sedan med tio. Udda numror till höger, jämna till vänster. Sålunda bor vi på Ribbingövägen 91, 01100 Östersundom.

Allmänningen

Mellan Salonen och Cederberg finns ett område som vi kallar allmänningen, av vilken en del härefter kommer att kallas för ”Område för samhällsteknisk försörjning” på grund av att den första kommunala pumpstationen har placerats där.

Ribbingöborna har väg- och båtservitut på allmänningen. Vi har rätt att transportera, några av oss att bygga brygga och förvara båtar på allmänningen. Få Ribbingöbor har använt allmänningen eftersom vi har egna stränder. Den kunde dock behövas när de nya tomterna, utan strand, börjar bebyggas. Helsingfors stad har hyrt ut området åt Helsingin Kaupungin Kiinteistöviraston Metsäosaston Kalastusyhdistys som där har haft en båtbrygga i flera år.

År 1996 köpte Antti Salonen 800 m² av allmänningen med strand av staden och fick vägservitutet flyttat bort från sin gräns i januari 1997. Salonen har dock muddrat och byggt en ny förbindelse till havet som kompensation för den förlorade förbindelsen.

Kommunen har vänligen planterat buskar och träd runt pumpstationen. Den andra stationen vid Hortlings är utan planteringar.

Muddringarna

Ett antal tomter har haft så grunda stränder att det har varit mer eller mindre omöjligt att ta sig iland med båt. Även simmandet har varit besvärligt. Hortlings, Sundelins och Leif Hagelstams stränder muddrades gemensamt i ett par repriser under 1990-talet. Clas Hagelstams, Salonens och allmänningens stränder muddrades 1992. Staden förde då bort 2 600 m^3 muddringsmassor. Allmänningen och Salonens strand muddrades pånytt i april 1997 på Salonens bekostnad.

Arkitekturen på Ribbingö

Jag tänker skriva om arkitekturen, sade jag. Finns det någon sådan? frågade min bror. Spetsvillor finns det inte, men allt möjligt annat. Självritade självbyggen som dessutom har skarvats på i alla riktningar; arkitektritade och färdighus. Brädfodrade, stockhus, rappade och tegel. Platta lådor med filttak, åstak med eternitskivor (minerit), filt, taktegel eller plåt. En-, enochenhalv- och tvåvåningshus. Skaran är brokig, men som tur är tomterna stora och det finns tillräckligt med avstånd mellan husen. Skulle de ligga nära varandra skulle slutresultatet vara ganska förskräckligt.

Tomterna är stora, för i Sibbo fick man inte, under årtionden, bygga ett hus på en tomt under 5 000 m^2, samtidigt den max. tillåtna husstorleken var 200 m^2. Nu gäller dessa regler inte mera.

Så sjusärdeles vackra byggnader har vi inte fått till stånd, med några undantag som Clas Hagelstams, men funktionaliteten är det viktigaste.

De äldsta generationerna på Ribbingö

Sedan 1952 har fyra generationer bott eller vistats här på Ribbingö. Dessa är Kinnunens och Kitty Fazers barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Ritva Koivurinne innehar barnbarnsrekordet, 13 stycken. När Mia, sommaren 1998 födde sin Anna blev Anna den fjärde generationen Lasse och Ria Palmberg.

Kommande nybyggare

Tidningsurklippet ur Hbl 6.12.1995 ger oss en förvarning om vad som väntar oss Ribbingöbor. Helsingfors stad håller på att förhandla med planeringsmyndigheterna i Sibbo om ca. 20 (18) nya byggplatser på Ribbingö. I tidningsurklippet talas det om 27 nya bostäder, men då har man räknat med de hus som ytterligare kan byggas på de befintliga tomterna som har outnyttjad byggnadsrätt.

Utomstående hot mot friden på Ribbingö

Med jämna mellanrum, förefaller det, hopar sig hotande moln på Ribbingös horisont. Dessa hot hänför sig närmast till allehanda nya och stora projekt som närmast Helsingfors stads tjänstemän hittar på.

Atomkraftverket

I början av 1970-talet började Helsingfors stad undersöka möjligheten att bygga ett atomkraftverk i Helsingfors eller i dess närhet. Och så klart hittade man ett lämpligt ställe, på Granö bredvid Ribbingö! Det gjordes en hel del mätningar och togs vattenprov.

En provstation fick stå kvar på allmänningen tills Salonen till slut tog bort den. Nära vattenbrynet fanns några brunnsringar med lock på och där hade funnits något slags mätinstrument av vattenkvaliteten.

Det blev föstås ett ramaskri över atomkraftverksplanerna i bygden. En av de största motståndarna var Sevelius, som var god vän med president Kekkonen, och som hade all orsak eftersom kraftverket skulle byggas mitt framför näsan på honom. Han ägde Bergholmen med den vita lådan högst uppe på det vackra röda berget. Lådan var hans sommarvilla i Carrara-marmor som nog inte är mycket vackrare än ett atomkraftverk.

Tomtpriserna sjönk dramatiskt på Ribbingö. Winquist måste sälja sin tomt, köpare var Salonen. Pönniö fick också sin tomt relativt billigt. Palmbergs lyckades inte sälja sin tomt, dock inte p.g.a. kraftverket, och det var ju tur det, goda grannar som de är.

Lyckligtvis började Nordsjöborna kraftigt opponera sig mot planerna, en av markägarna på Granö vägrade sälja och Helsingfors stad drog sig tillbaka från sina attacker mot Ribbingö, för den gången.

Nordsjö varv

Helsingfors stad anföll Ribbingö en andra gång i och med att Valmet fick bygga ett varv i Nordsjö. Där var ingenting att göra, varvet byggdes i början på 1970-talet och verksamheten upphörde 1990 då varvet gick konkurs. Varvets torrdocka har sporadiskt använts för fartygsreparationer.

Den första båten som anlöpte det nya varvet var FÅA:s Ilmatar den 1.4.1974 (Berättade Bengt Doktar).

I övrigt var satsningen i varvet ganska onödig. Alla de höga kranarna har sålts och monterats ner, så numera behöver Ribbingöborna inte mera beundra kranskogen.

3. Varifrån kommer namnet Ribbingö?

Namnets härkomst är outredd

Hur namnet Ribbingö tillkommit har berett mig en hel del problem och jag har inte ännu kommit på lösningen, vilket framgår av följande.

Ribbingö ingår, även i dag, i Husö by. På kartan från 1782 över Husö hemmans ägor benämns Ribbingö **Andra landet** senare även **Anderlandet** och i folkmun även **Annatholm**. Husö kallas Hemlandet.

Lägerchefen för Ribbingö scoutläger år 1932, Erik Vasström, säger i sin scoutlägerskrift från år 1932, att namnet kan antagas härstamma från någon av de officerare som Augustin Ehrenswärd hade i sin krets under uppbyggandet av Sveaborg under senare hälften av 1700-talet. Som kuriosa kan nämnas att på den lilla kartan som tryckts i scoutlägerskriften finns namnet **Ribbingöholm**.

Byggandet av Sveaborg påbörjades 1747 och befästningen gav sig åt ryssarna år 1808. Finland befann sig under ryskt styre ända till 6.12.1917 då Finland blev självständigt.

Bertel Huber berättade åt Bengt Doktar att holmen döptes efter en herre som tyckte om att jaga på holmen. Denna herre hette Ribbing. Ribbing är en svensk släkt som förgrenat sig i en grevlig ätt samt två, numera utdöda friherrliga ätter, därom i nästa stycke. Mig veterligen finns det inte mera några Ribbingar i Finland.

En möjlig namngivaraspirant är Carl Ribbing af Koberg, född 1718, som

arbetade som kapten på Sveaborg åren 1748 - 1760, där bastion Ribbing är döpt efter honom. År 1773 var han landshövding i Nylands och Tavastehus län men dog samma år. (Källa: Kungliga fortifikationens historia)

Det finns ytterligare en version som förtäljer att en herr Ribbing skulle ha störtat med flygplan på holmen som sedan döptes efter honom. Denna version är inte trovärdig, för om detta skulle det ha skrivits i tidningarna.

Sveaborg, pilen pekar ut bastion Ribbing.

I juni 1996 upptäckte jag att det på pärmkartan till den nya Sibbo Sockens Historia finns något som liknar Ribbingöön skrivet på ön. Problemet var att varken årtalet eller vilken karta det är frågan om hade utsatts i boken..

I oktober 1996 kontaktades författaren till Sibbo Socken Historia, Christer Kuvaja, som berättade att kartan (se nästa sida) är från 1600/1700 talet och att det verkligen kan stå Ribbingöön på kartan. När jag av honom fått uppgift om vilken karta det är, framgick det att det står **Killingöön** på kartan och namnets härkomst är fortfarande outrett. På en annan karta från 1793 (sida 58) står det **Killingöö.**

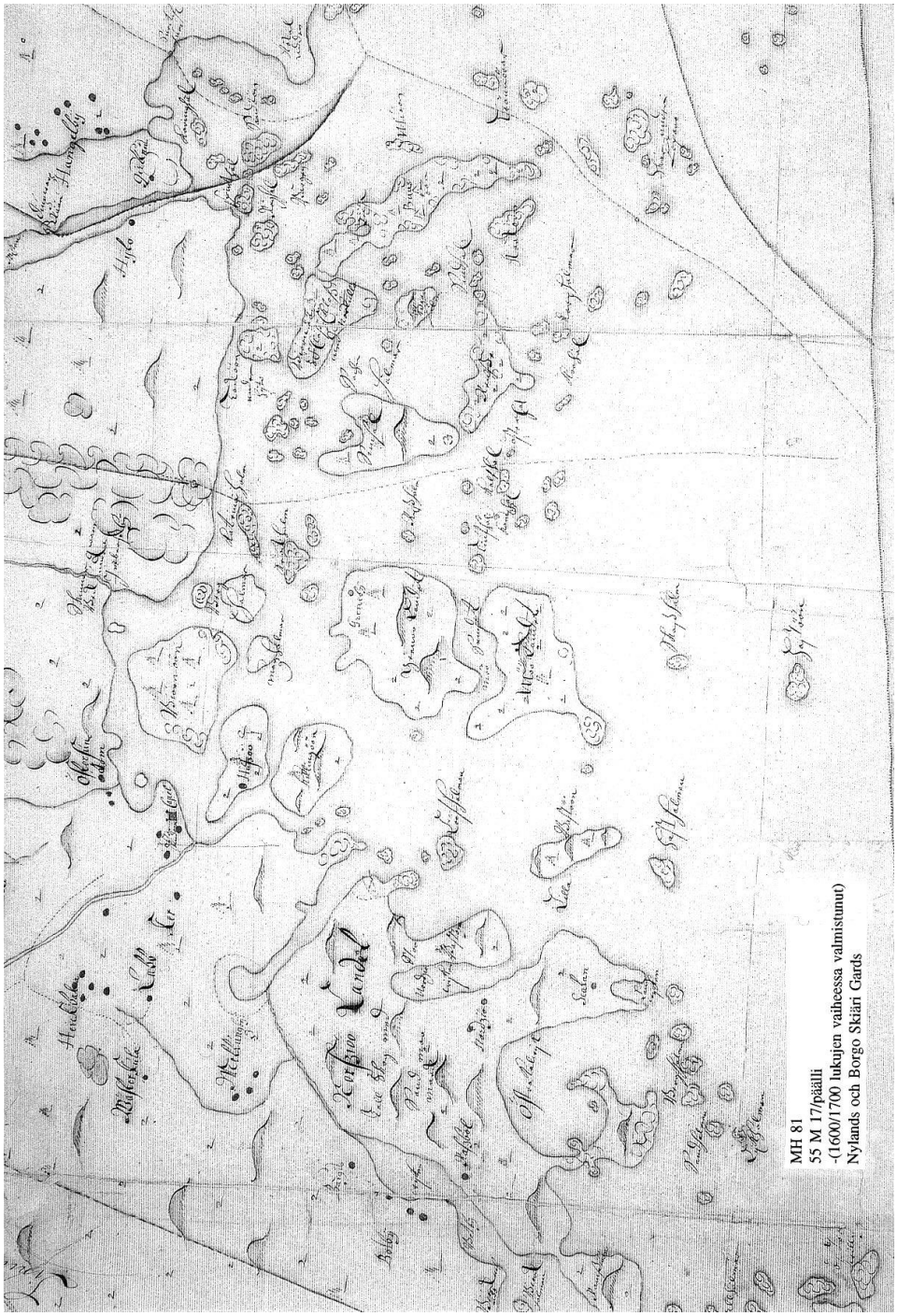

Nylands och Borgo Skiäri Gards karta från 1600/1700-talet

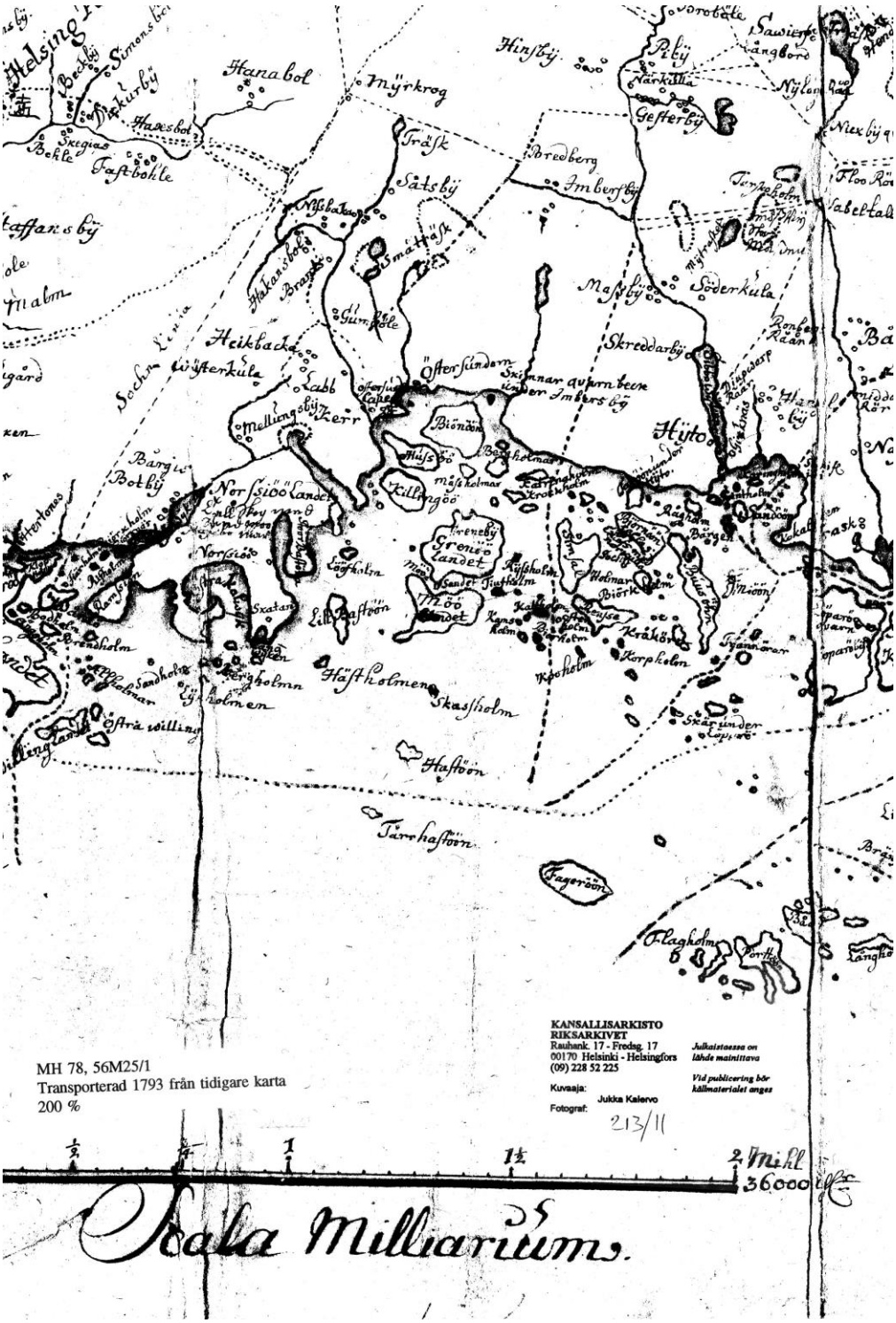
Hanabol
Mÿrkrog
Hinsbÿ
Pibÿ
Gesterbÿ
Bredberg
Imbersbÿ
Träsk
Sätsbÿ
Smätträsk
Massbÿ
Söderkula
Skreddarbÿ
Hÿto
Östersundern
Biöndön
Norssiöö Landet
Grenöö Landet
Möö Landet
Lill Bastöön
Hästholmen
Skassholm
Hastöön
Tärrhastöön
Fageröön
Flagholm
Korpholm
Kråkör
Skär under Löpsö
Mellungsbÿ
Kerr
Labb
Heikbacka
Wästerkula
Bargis
Botbÿ
Norssiöö
Skatan
Lÿkholmen
Östra willing
Brendholm
Sandholm
Hakansbol
Malm
Hasesbol
Fastbohle
Skegias
Behle
Simonsbol
Beckbÿ
Dickurbÿ
Hinsbÿ
Nÿlen
Niex bÿ
Floo Rö
Sabeltal
Ronbeck Räan
Bärgen
Kokalsen
Tyännörar
Skär under Löpsö
Mihl
36000 ℔
Scala Milliarium.
MH 78, 56M25/1
Transporterad 1793 från tidigare karta
200 %
KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET
Rauhank. 17 - Fredsg. 17
00170 Helsinki - Helsingfors
(09) 228 52 225
Kuvaaja:
Jukka Kalervo
Fotograf:
213/11
Julkaistaessa on lähde mainittava
Vid publicering bör källmaterialet anges

Sibbo 1793

Gisela Tjapugin hittade på Riksarkivet en karta från 1701 och där benämns nuvarande Husö = Hulsönorra Landet, Ribbingö = Kusö Landet (eller Husö Landet) och Sillholmen = Lillholm. Andra holmar i vår omgivning, t.ex. Käringholmen och de två holmarna söder om Ribbingö, heter Kantar Öijarna, Granö = Gröne Landet, Mölandet = Miölandet, Lill Bastö = Lillbaste, Björnsö = Biönse Landet och Mågsholmen heter Moxholm. Nordsjö heter Mordsiö.

Eftersom denna karta är en kopia, d.v.s. den har ”transporterats”, som kopierandet på den tiden kallades, av någon okänd person, är det troligt att Kusö Landet = Husö Landet och att Hulsönorra Landet är något helt annat eller en missuppfattning vs. felstavning. I övrigt stämmer de gamla namnen, något så när, med dagens.

Det är rätt ovanligt att holmar eller öar döps efter en person. Holmen Jakob Ramsjö, utanför Ingå, är dock ett exempel på att sådant förekommer.

Odin Sjöholm, från Sibbo Hembygdsforskningsförening rf., gav mig årtalet 1875, namnet är Ribbingsholm och finns i boken om Sibbo Jagten. Det är en jaktbok, skriven år 1890 av Karl H. Lindholm, om en förening som hade monopol på jakten i Sibbo från 1875 till slutet av 1800-talet. Boken är mycket känd men urtråkig, åtminstone för en lekman. Den innehåller ett otal mycket detaljerade jaktskildringar om hur hare, lo och räv sköts på den tiden. Att boken dessutom utkommit i två upplagor är svårt att förstå.

Monopolet innehades endast av ett tiotal personer av vilka några synbarligen dessutom ville vara anonyma eftersom namnen inte utsatts.

I boken finns följande beskrivning: ”Sibbo skärgård utgöres af ett dussin större och en otalig mängd mindre holmar och klippor. Inom Sundom området längst i sydväst ha vi de begge syskonöarna Husö och **Ribbingsholm** hvilka numera äro förenade och, i följd af sundets uppgrunding, vid vanligt vattenstånd äfven sammanhänga med fasta landet. Vid viken emellan begge holmarne ligger Husö gård med förtjusande utsigt åt sjön”. I detta skede måste lösningen till namnet Ribbingö ligga mellan åren 1782 och 1875.

Gisela Tjapugin ringde mig 18.12.1996 och berättade att hon hittat en karta från 1841 med **Ribbingön** utskrivet (se nästa sida). Nu ligger lösningen till namnet synbarligen mellan åren 1782 och 1841. Vi kom överens om att Gisela skall fortsätta att gräva fram nya kartor.

Sibbo år 1841

Ett nytt uppslag fick jag när jag i TV såg ett program om Gustav III. En av konspiratörerna som var med om att planera mordet på Gustav III år 1792 var greve Adolf Ribbing (1765-1843) som fick dödsstraff som dock ändrades till ständig landsförvisning. Han är aspirant såvida han vistades i Finland före sin kaptens avsked 1789.

Gustav Johansson Falck ägde Husö 1795-1811 samt var lantdagsman (riksdagsman) i Borgå år 1809. Han kan lämpligen vara den som kände en Ribbing av grevlig släkt och som förmodligen jagade på Ribbingö alldeles som den ursprungliga historien förtäljer.

På nyårskvällen 1996 hittade vi, i samband med nyårsfirandet, en rysk karta på Moni Schroderus vägg. Där står, på svenska men stavat med ryska bokstäver, Husö Norra landet och på Ribbingö **Husö Södra landet**. Kartan är från år 1843.

På våren 1997 beslöt jag mig för att ta tjuren vid hornen och inkalla förstärkning, eftersom det såg ut som om jag kört fast. Jag beslöt mig för att kontakta släkten Ribbing i Sverige. Jag gick ner till telefoncentralen på jobbet och lånade Stockholms telefonkatalog.

Precis som jag gissade fanns det ca. 40 Ribbingar att välja mellan. Jag beslöt mig för att ringa Seved Ribbing, främst p.g.a. det ovanliga förnamnet. Något valkriterium måste man ju ha, dessutom hade jag ett vagt minne av att jag sett namnet i adelskalendern, varom i nästa stycke.

Sagt och gjort, jag ringde Seved den första April och det visade sig att han inte kände till saken och blev mycket intresserad. Han berättade att släkten firat 700-års jubileum år 1995, till minne av Sigvid Ribbing som omnämns redan 1295. Samtidigt nämnde han att Margareta Ribbing skrivit en bok om släkten och att det kanske fanns skäl att även kontakta henne. Kontakten fanns nu till Sverige och kanske någon där kunde gräva i kartarkiven för att få en lösning på namnproblemet.

En verklig besvikelse blev Konungens Kartverk från Finland, ritat under 1700-talets slut och början av 1800-talet. Det är ett utsökt vackert kartverk i färg som täcker hela södra Finland från Jyväskylä nedåt. Bara Sibbo skärgård har blivit oritad!

Kända namn på vår

ö: 1600/1700
Killingöön 17xx
Killingöö

1782 Andra landet
Anderlandet
1841 Ribbingön

1843 Husö Södra landet
1875 Ribbingsholm

1932
Ribbingöholm I
dag Ribbingö

(Nyländska önamn I av Ivar Westman, 1935)

Bengt Doktar fann Westmans bok i juli 1997 och tecknade ned följande; RIBBINGÖ i SI, Östersundom. Landet har, såsom andra leden utvisar, fordom varit en ö, men är nu den andra (därav namnet Anderlandet) av de två uddar (Husö och Ribbingö) som efter till-landning skjuta ut från fastlandet. En blick på Lantmäteristyrelsens topografiska karta, 6681 24X 566, visar, att en åsartad 10-15 m hög landrygg går i riktning nordväst-sydost genom udden. Det är denna ås, som jag anser ha gjort namn åt ön. Ribbingö är en ing-avdelning av ett ord som motsvarar no ribbe nr. (el.n?) 'Bjergryg, den overste Kant af en Aas eller Fjeldkam i ogsaa en Jordryg, en höj Vold! 1) Om dylika namn- bildningar se närmare i art. Pellinge. Ordet ribbe ingår i flera shetländska ortnamn. 2) En ing-avdelning av personnamnet "Ribbe" eller "Ribber" kort- form av fsv Ridhbivrn, föreligger här således icke.

1) Aasen s.600
2) Jakobsen, Shetl. Stednarne s. 141

Åsen är två bergsknallar på Ribbingö och jag har svårt att tro att ovanstående stämmer. En ås blir det bara på en topografisk karta, med livlig fantasi, i övrigt är det berg bland alla andra berg.

Ribbingshov

På Brändö finns det en kort vägstump som heter Ribbingshov. Här blev jag eventuellt vilseledd av en person som med säkerhet visste att namnet

härrör sig från en gård i Sverige med samma namn. Jag borde inte ha trott på honom för Birgitta Doktar hittade genast (i Augusti 1997) i boken om Helsingfors gatunamn, från år 1970, följande beskrivning:

”Ribbingshov - Ribbinginhovi, 1958. Namnet i bruk redan före 1946; till de gamla ortnamnen **Ribbingskärr** och **Ribbings Hof**s Rudera (rudera = ruiner), som uppträder i urkunder bl.a. 1792.

Namnet Ribbings Hof syftar på ett barnhem som på 1700-talet upprätthölls i denna trakt av Sveaborgs officerares frimurarsammanslutning”

Skaparen av Sveaborg, Augustin Ehrenswärd, som ägde Brändö gård på Brändö landet (i Hertonäs) 1757-65, var stormästare i frimurarlogen Sankt Augustin. Den första frimurarlogen i Finland grundades år 1756 i Åbo. Nuvarande Brändö hette då Stugulandet.

I Eirik Hornborgs Helsingfors Stads Historia II s. 504 finns det ett omnämnande att en liten asyl inrättats på Brändö rusthåll. Initiativet var en yttring av Frimurarordens vid denna tid påbörjade verksamhet i Helsingfors. Tillstånd lämnades med nådigt välbehag, och penningar insamlades, men barnhuset kom aldrig till stånd. Dock arbetade man ej förgäves, ty ur den hopbragta fonden erhöll år 1764 inte färre än 28 och de följande åren över 30 fattiga barn understöd.

Sida 510; Tidigare har nämnts att det gamla rådhuset år 1762 uthyrdes till den i staden existerande frimurarlogen. Den var en s.k. St.Augustinus-loge, hade instiftats samma år och stod under ledning av landshövding Hans Henrik Boije. Frimurarorden hade först tio år tidigare införts i Sverige och år 1758(?) hade en loge begynt sin verksamhet i Åbo. (Hornborg konstaterar vi- dare att logernas matriklar gått förlorade)

I Schildts Finlands Historia 1993 sida 412 heter det: Redan före 1700-talets mitt grundades den första frimurarlogen i Sverige. Finlands första loge grundades i Helsingfors år 1762 av tjugofem inhemska män, vilka tidigare hade vunnit medlemskap i andra loger. Den kallades först ”Finlands glädje”, men fick inom kort namnet St. Johannilogen. Augustin, Sveaborgs skapare, Augustin Ehrenswärd, utsågs till logens hedersledamot, och bland medlemmarna fanns många tjänstemän i hög ställning, samt officerare. Utåt ägnade sig frimurarna åt en omfattande social hjälpverksamhet, bl.a. inrättades ett hem för föräldralösa barn på Ehrenswärds gård på Brändö (på Hertonässidan). Den filantropiska verksamheten leddes av majoren Fredrik Granatenhjelm vars namnlösa gravsten finns i Kajsaniemi park. Här sägs inte med ett ord någonting om ett Ribbings-hof.

Ehrensvärds hem på Sveaborg

Det ljusnar

Plötsligt började pusselbitarna till namnet ligga något sånär rätt. Ifall Ribbings Hof ligger i ruiner år 1792 betyder det att namnet kan sökas betydligt tidigare. Då kan den historia, som Erik Vasström berättade stämma, nämligen att det är en officer som Ehrenswärd hade i sin krets under uppbyggandet av Sveaborg. Carl Ribbing av Koberg bevistade Sveaborg 1747-1762, d.v.s. under 15 års tid. Dessutom har han gett namnet åt bastion Ribbing.

Vad man behövde på den tiden, för byggandet av Sveaborg, var bl.a. tegel och kalk för cementproduktion och det kunde man få i närheten av Ribbingö. Tegelbruket, som grundades ca. 1750 av Per Hansson Sunn låg på grannholmen Granö och kalkbrottet på Kalkholmen mellan Ribbingö och Nordsjö. Båda befinner sig ca. en km från Ribbingö. På Fagerö fanns det även en luftsåg, d.v.s. en väderkvarn för att såga virke. På Sveaborg fanns det en enorm väderkvarn som kunde såga stående stock, vinscha stock, pumpa vatten och mala säd, allt på samma gång. Transporterna av tegel och kalk skedde med pråmar, tre tegelpråmar ligger på bottnet nära Ribbingö på dess östsida.

Tegelbruket, som dessutom i några källor sägs ha tillhört Husö, och kalkbrottet är synbarligen orsaken till att det fanns så litet skog på Husö hemman år 1782, då Salmen beskriver ägorna, bara ca. 2.5 hektar av totalt 120 hektar. Skogen hade huggits till bränsle för att bränna tegel och för att tillverka cement.

Det troliga är att Carl Ribbing seglat samma rutt som jag, mellan Ribbingö och Helsingfors, ett otal gånger. Lika troligt är att han övernattat på Husö och som tidsfördriv jagat på Ribbingö. Det finns förvånansvärt litet skrivet om Carl Ribbing, Hornborg som t.ex. nämner s.g.s. alla lands-

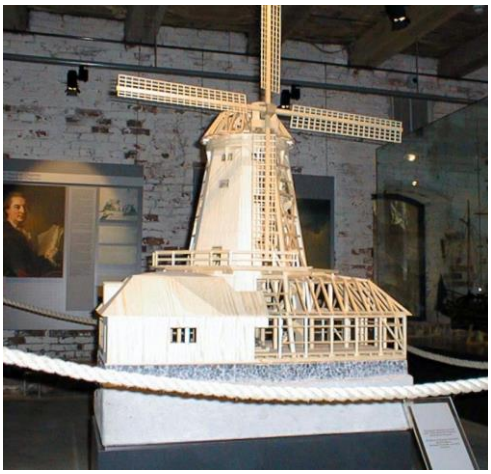

Modell av väderkvarnen på Sveaborg

hövdingar på 1770 talets slut säger inte ett ord om Carl Ribbing.

Husö ägdes åren 1747-1759 av Jöns Jacobson Falck och 1760-1795 av sonen Johan Jönsson Falck, kyrkvärd och klockare, synbarligen på Kapellet som ligger 200 m från Husö strand.

Byggandet av Sveaborg var ett dåtida jätteprojekt och det är klart att officerarna, som ledde arbetet, måste ha kontakt med ”underleverantörerna” och reste mycket omkring.

Än så länge finns det inga bevis på att ovanstående stämmer men möjligt är det, och ännu återstår att bevisa det. Ribbings Hof barnhem, om det nu fanns ett sådant, har tillkommit mellan åren 1756 och 1762, det senare det år när Carl Ribbing lämnade landet. Det är också möjligt att Ribbings Hof var Carl Ribbings hem.

Horholmen

Seved Ribbing sände mig ett fax med följande text. ”Man har sagt oss att det finns en plats utanför Hangö, eller utanför Helsingfors, med ett Ribbing-namn. Där har varit ett nöjesfält. På finska heter platsen Horbacken eller Hor-holmen”.

Det är inte alltför svårt att finna lösningen. Det är Ribbingö det är frågan om. Viken eller inbuktningen i öster heter Horsviken och den sydöstra udden som nu ägs av Hagelstams, som Viktor Doktar kallade ”Hagleskams” när han var riktigt liten, heter Horsviksudden även på nya kartor. Bettan är föröver inte så allom förtjust över att vara värdinna på ifrågavarande obskyra udde. Namnen är inte i allmänt bruk på ön.

Nöjesfältet är synbarligen scoutlägret, med scouterna inhysta i stora tält, år 1932.

Hors uttalas ”hårrs” efter engelskans *horse*, och betyder häst. Alltså Hästviken och Hästviksudden. Damer av distinktion, eller på vardagsspråk horor, har det desvärrre inte varit fråga om, det hade varit roligt att spinna vidare på ämnet.

4. Framtiden

Nordsjö hamnprojekt 1997

Framtidsutsikterna för en hundratals år gammal, nästan orörd kulturbygd i Sibbo kan ifrågasättas. Nu finns det allvarliga, långt förberedda planer på att bygga en 12 miljoner tons storhamn ute på vattnet rakt söder om Ribbingö. Minst 167 hektar skall fyllas med 12 miljoner kubikmeter sand som sugs upp ur havet, dessutom måste 5 miljoner kubikmeter lera avlägsnas och dumpas längre ut i havet. Då en pråm rymmer mellan 500 och 2000 kubikmeter är det lätt att räkna ut att enbart dessa transporter kan räknas i tiotusental.

Hamnen kommer att fylla över halva Bastöfjärden och kommer att sträcka sig ända till en linje mellan Käringholmen och Bastö västra udde. Dessutom muddras och sprängs en ny farled norr om Bastö.

Kostnaden för hamnen är ca. 1/3 mer än vad en hamn i Pickala i Kantvik, Esbo, ett konkurrerande alternativ, skulle ha kostat. Bakgrunden till projektet är stadens önskan att fylla de gamla hamnarna i Helsingfors med bostadshus och därmed nya skattebetalare.

Hamnprojektet är en mastodont men som tur är tycks Borgarstrandsviken vara fylld av olika väldigt sällsynta mikrober, kräpa- och pukadjur och även andra utrotningshotade djur. Skulle man ännu hitta en vitryggad hackspett där, skulle vår lycka vara gjord.

När detta skrivs, är oddsen att hamnen inte byggs något bättre än för ett år sen p.g.a. att man även har börjat ifrågasätta ekonomin. Ytterligare har man börjat titta på hamnprojektet ur samhällsnyttig synpunkt och då tas även andra, redan befintliga, hamnar och deras kapacitet i beaktande. Ser man på saken ur den synvinkeln, är hamnen vara helt onödig och kostar bara en massa pengar. Enligt Kymin Sanomat sköts varutrafiken via 54 hamnar och i ljuset av dessa tal förefaller den planerade superhamnen i Nordsjö i Helsingfors verkligen att vara ett dyrt och onödigt byggprojekt hävdar tidningen.

Att stoppa ett sådant projekt är s.g.s. omöjligt, det har även ägarna till Westerkulla gård märkt när nu tjänstemännen, en gång för alla, vill ha hamnen. I detta fall kan det troligen endast stoppas ifall statsmakten drar åt penningpungens snören.

Förespråkarna för projektet är finlandssvenskar, förre biträdande stadsdirektören Adolphson och nuvarande Martin Meinander, vilka synbarligen inte har en aning om vilket gammalt finlandssvenskt kulturlandskap de

håller på att förstöra. Martin Meinander sade i radion, att förutom Borgarstrandsviken finns här ingenting värdefullt.

Nordsjö har t.o.m. administrerats av Sibbo kommun. Finlandssvensk bosättning fanns det under 1600-talet i Botby och Mellungsby på tre gårdar, Nordsjö på två, Rastböle och Skatan på en var, Vesterskog, Kärr och Fants på tre var, Östersundom och Sundom samt Kapellet på en. Även Husö och Granö var bebodda. Det finns även ett kungabrev från 1347 där Husö omnämns. Att säga att här inte finns någonting är en underskattning och i och med att hamnen byggs förstörs en över 600 år gammal, främst Finlandssvensk, kulturbygd.

Förarbetet på hamnen pågår hela tiden, än är där en stor dykarpråm, än kör där ett mätningsfartyg av och an och mäter farleden. Något byggbeslut finns inte men trots detta anhåller staden och sjöfartsverket av Västra Finlands Vattendomstol om tillstånd att få inleda arbetet innan besluten vunnit laga kraft. Meningen är väl att plöja ner så mycket pengar att projektet, ifall ett negativt beslut kommer, helt enkelt inte mera är lönt att skrinlägga. Satsningen har varit för stor.

Varför vill staden bygga ut just Bastöfjärden? För att staden äger vattenområdet och till vår olycka går gränsen till Sibbo ca. 800 m ytterom varvet och det området vill stadens tjänstemän fylla ut.

Sett från varvet ser naturen inte annorlunda ut än på många andra ställen längs kusten. Så fort varvet inte syns så blir denna del av skärgården en av de vackraste, så tätt intill Helsingfors. Kom till Ribbingö och se själv!

Sibbo centrum finns i Nickby eller Söderkulla och det är de som räknas. Därifrån sett är Östersundom någonstans långt borta i periferin. Sålunda har vi inte haft mycket stöd av Sibbopolitikerna.

Ur Helsingfors synvinkel är hamnen som en böld i armhålan, känns lite, syns inte så värst och är nära intill. Från alla andra håll sett är det en katastrof. Hamnen blir en godshamn (passagerarfartygen blir kvar i centrum) vilket betyder att man kommer att stapla containers i sju våningar, som det är brukligt nuförtiden. Det gör 17,5 m plus 5 m kajhöjd eller sammanlagt ca. 22,5 m. Det är vad vi kan se fram emot, bokstavligen.

Den 19.7.1997 skriver Hbl att Högsta förvaltningsdomstolen har för sin del strukit reserveringen för storhamnen i H:fors regionplan som måste beredas på nytt p.g.a. att Miljöministeriet underkänt en reservering för vägarna och järnvägsspåren. Heidi Hautala (grön) har fäst EU-kommisionens uppmärksamhet på att H:fors vill nagga Natura 2000 i kanterna, Borgarstrandsviken, i kanterna och kommissionen tar allvarligt på det ornitologiska värde som viken besitter.

Amerikanerna har myntat uttrycket ”not in my backyard” (inte på min bakgård). Det är klart att ingen vill ha något så här mastodontiskt stort in på sig, var den än byggs. I vårt fall kommer hamnen litet över 1 km i söder om Ribbingö. Nu har vi fri sikt ända till Estland. Var och en kan föreställa sig hur det känns att ha utsikt över baksidan av en sju våningar hög containerhamn som fyller hela horisonten.

Hur går det sedan ?

Ja det får någon annan skriva om, ifall jag inte får ny inspiration. Förutsättningen är förstås att jag inte hinner ”bli dö”, som man säger på Sibbomål.

Tack för ordet!